

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo celoletno . 28.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

== V upravnistvu: ==
Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.80
za en mesec 1.90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENE C

== Inserati: ==
Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 »
za trikrat 10 »
za več ko trikrat . . . 9 »

V reklamnih notih stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljanju primeren popust.

== Izhaja: ==
vsak dan, izven tistih nedelj in praznikov, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravnistvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Upravnistiškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Nova kľofuta.

Neradi pišemo o stvari, o kateri nameravamo; neradi jo obešamo na veliki zvon, a — molčati ne moremo. In če imajo liberalni listi pravico pisati o strogo cerkvenih zadevah, ima jo katoliški tembolj.

Mi smo — tega bi nam niti podarjati ne bilo treba — gotovo prej kot vse drugo verni katoličani, neomajno udani Cerktvi in zvesto pokorni cerkveni oblasti. A mi smo tudi Slovenci, za kakršne nas je ustvaril Bog; in neodpustna zaničnost bi bila, zaničevanja bi bili vredni pred vsem svetom, ko bi bili nebržni za to od Boga nam prisojeno svojstvo, nedovzetni in neobčutni za krivice, ki se prizadevajo naši narodnosti.

Če nas pa boli vsaka krivica, zadana našemu narodu, nas boli tembolj krivica, prizadejana od strani, od katere bi je bilo najmanj pričakovati, — od strani cerkvene. Če tukaj nimamo pričakovati pravice, kje naj je iščemo?

Imenovanje krško-celovškega škofa nas je vse presenetilo. Presenetilo dvakrat. Slišalo se je nekaj, da škof Kahn peša, da mu mislijo dati koadjutorja. Ali kakor se tako važne reči radno dalj časa pletejo in vlečejo, tudi mi nismo mislili, da se bo sprememba izvršila tako hitro in v tej obliki, namreč v obliki ordinarija in ne koadjutorja. Novi škof je takorekoč iz neba pradel nas padel. No, pa to bi samo na sebi ne bilo nič napačnega; saj je bože, da se take reči narede tiho, brezolgih političnih spletkarij od strani ljudi, ki bi pri imenovanju škofov ne meli prav nič govoriti. Toda še bolj kakor ta naglica nas je iznenadilo imenovanje osebe, na katero ni nikdo mislil; mož, vzet izven mej domače škofije. Pa tudi to bi ne bilo nič posebnega, saj kaj takega se večkrat dogaja. Kar je nas presenetilo, in ne samo presenetilo, ampak tudi globoko užalilo, je to, da je za to škofijsko stolico zopet imenovan mož, ki gotovo ne zna prav nič slovenski. To je stvar, katere ne moremo molče v žep spraviti.

Mar v Solnogradu ne vedo, da biva krški škofiji nad stotisoč Slovencev, ki imajo pravico svojega pastirja slišati govoriti v svojem, razumljivem jeziku; ki imajo željo v njem videti in častiti svojega očeta in se ž njim v potrebi osebno pogovoriti, mu razviti svoje želje in potožiti svoje teave?

Tega veselja dobro koroško sloven-

sko ljudstvo ni imelo dolgo vrsto let, da bi bilo moglo govoriti s svojim višjim pastirjem in poslušati njegove besede. Pričakovali smo, ko mine ta doba, da bodo vendar imeli merodajni krogi toliko ozira na eno tretjino, in sicer boljšo tretjino škofije, da se kaj takega ne bo več ponavljalo. Pravimo: boljšo tretjino. Zakaj brez dvoma je slovenski kos krške škofije nje najboljši del. Slovensko ljudstvo je katoliško, Cerktvi udano; nemštvo koroško je ne samo po mestih marveč i po kmetih zvečine liberalno. O tem dovolj glasno in dovolj žalostno pričajo koroške volitve, ki nočejo in nikakor nočejo biti boljše. Poznamo to koroško slovensko ljudstvo; dobro je po naravi in značaju, samo zanemarjeno je. Koroški slovenski kmet govori z večjim spoštovanjem o škofu, o duhovščini in o cerkvi, kakor Kranjec. To ljudstvo bi bilo treba le dvigniti versko in moralno in bili bi najboljši ljudje.

In to dobro ljudstvo, pravimo, ne more in ne sme govoriti s tistim, ki ga zaradi njegovega visokega cerkvenega dostojanstva sicer visoko čišla. V njem vidi tujca, — tujca, ki se ne more ž njim razumeti in ga zaradi tega tudi ljubiti ne more tako, kakor bi ga rado ljubilo. Kaj ni ravno beseda — izraz ljubezni? »Os nostrum patet ad vos, o Corinthii; cor nostrum dilatatum est.« Ali niso te besede izraz ljubezni Pavlove? Ali niso odprta usta izraz razširjenega srca?

»Oporet episcopum praedicare.« »Vae enim mihi, si non praedica-vero.« »Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt? Quomodo credent ei, quem non audierunt? Quomodo autem audient sine praedicante?« Ta stvar tedaj ni samo stvar srca, ampak stvar vesti. Kako pride tretjina škofije do tega, da nikdar ne sliši svojega škofa govoriti božje besede, ki jo je on dolžan oznanovati? In če jezika ne razume, tudi ne more razmer tako poznati — pastor bonus . . . cognosco oves meas et cognoscent me meae — in torej se ne toliko zanje zanimati; če ne morena primer brati in razumeti katoliškega slovenskega lista (»Mira«), ki je vendar javen tolmač želja in potreb slovenskih vernikov! Kako more biti dober in skrben pastir, če se s svojimi ovčicami niti pogovoriti ne more?! Ali ni to nekaj nenaravnega?

In če tega v Solnogradu ne vedo, jim moramo mi povedati. Mar naj bi se moralo tudi o koroških Slovencih žalostno poročati, kar smo brali pred par dnevi v našem listu o beneških, da so jokali, čujoč svojega škofa, ki ga razumeti niso mogli?! . . . Toda

kar je na Beneškem obžalovanja vredno, to je še bolj krivično in kričeče na Koroškem, kjer se gre še za večji del škofije. Nad stotisoč ljudi kar tako bagatelizirati, češ, to se ignorira, — to je malo preveč nemške visokosti! Zato naj si v Solnogradu v kamen zarišejo, da se ob enakih prilikah ne bo nikdar pozabilo, da bi na Koroškem ne smel nihče biti škof, kdor ne zna slovensko. To je naša pravica po božjem, naravnem in cerkvenem pravu.

Neradi, kakor rečeno, smo spravljali to stvar v javnost. Toda molče prenesti je nismo mogli. Če nas že nikjer ne poznajo, potem vsaj zakličimo na glas, tako da se bo slišalo do Solnograda, Dunaja in Rima, da bodo vedeli, da še živimo in hočemo svojih pravic. Vigilantibus iura! Pa če se tudi nič več prenarediti ne da, pokažimo vsaj, da se ne damo molče žive pokopati. Inače bi res ne bili vredni življenja, ko bi ga tako malo ljubili . . .

Bogu čast, Cerktvi zvestobo, — narodu pravico!

Kitajska in Japonska proti Rusiji.

Knez A. M. Volkonski piše v »Novem Vremenu«, da se je Japonski posrečilo podvojiti od leta 1904 svojo vojsko. V onem času je imela Japonska okoli 13 aktivnih vojnih divizij, a danes jih ima nad 19, kar predstavlja vojsko okoli 700.000 mož. Ako se računamo k temu še konjenišvo in ostale dele vojske, potem je razvidno, da more danes postaviti Japonska v boj 500.000 vojakov, in ne samo 350.000 mož, kot v zadnji rusko-japonski vojni. Ako se k tem prišteje še vse japonske rezervnike, potem more Japonska v slučaju potrebe razpolagati s 5 milijoni vojakov. Razven tega je Japonska medtem uvedla pri topništvu nove najmodernejše topove, uvedla pri vseh svojih četnih oddelkih strojne puške, izvedla uniformiranje cele vojske po modernih in praktičnih zahtevah ter je primerno preustrojila vojaške predpise. Na polju aviatike se je tudi na Japonskem storilo mnogo ter je vojska opremljena z najnovejšimi letalnimi stroji, samo da se o tem ničesar v časnikih ne poroča. Parobrodna japonska trgovska mornarica se je zvišala od 900.000 ton na 1.500.000 ton. Navadno število transportnih ladij v japonskih lukah more z mesta odpeljati devet divizij, pri čemur pa se ne sme pozabiti, da voznja od Daljnega do Vladivostoka ne traja dalje od 48 ur. Z ozirom na to raz-

merje se more v slučaju vojske izkrcati na ruskem ozemlju v največji naglici 180.000 vojakov in sicer brez vsake zapreke, ker Rusija nima mornarice, medtem ko bi obe japonski diviziji, ki ste sedaj potisnjeni naprej do Mukdena in na sever Koreje, varovali izkrcavanje čet proti sovražnim napadom. V tem slučaju bi mogle japonske čete po izkrcanju uporabljati sledeče železniške proge:

1. ozkotirno železnico Kenšen—Korijen;
2. ozkotirno železnico Andun—Mukden.

S pomočjo priprav pred slučajnim izbruhom nove rusko-japonske vojne bi bilo Japoncem mogoče doseči n. pr. postajo Lipinkaj v treh mesecih namesto v štirinajstih kot v pretekli vojni in to brez kake zapreke. Medtem pa so najbližje ruske čete v Irkutsku in Transbajkalu, kar se tiče železniških zvez, skoro štirikrat tako daleč oddaljene od Mukdena kot japonska izkrcevališča.

Kar se tiče Kitajske, je ta država izvedla od leta 1903 formacijo 45 divizij (pol milijona vojakov v miru, en milijon v vojni), ne upoštevajoč pri tem rezerve, ki bo formirana v redne divizije nadalje v 10 letih. Ze leta 1913 bo imela 36 takih divizij. Stališče Kitajske napram Rusiji je popolnoma agresivno. Naseljevanje Kitajcev v Mandžurijo, Ussuri in amursko porečje raste silno od dne do dne, a namen mu je popolnoma strateški. Kitajska namerava tudi zgraditi proti ruski meji naslednje železniške proge: Čin—Čou—Čičikar—Aihun (v Mandžuriji) in Kalhan—Urga (v Mongolski). Največji del kitajskih novoformiranih divizij je namješčenih v Mandžuriji in Pečili.

Rusija ima na vzhodu od Bajkala sedem divizij. Z ozirom na to, da bi v slučaju vojne bili odposlani tudi dve diviziji iz Krasnojarske in Irkutska, razpolagala bi Rusija skupno z devetimi divizijami. Posadka v Vladivostoku sestoji iz dveh divizij, dve diviziji pa ste tudi v amurski in ussurski pokrajini. Te ruske divizije, od katerih bi se jih moralo najmanj šest uporabiti v varstvo prometnih sredstev in bi vsled tega za bojno polje ostalo samo šest divizij, bi imele sebi nasproti 15 neprijateljskih divizij.

Z ozirom na te razmere zaključuje pisec svoj članek, da je sveta dolžnost Rusije, pripravljati se na boj na daljnem vzhodu.

: Naročajte „Slovenca“ .:

LISTEK.

Cigani kot zločinci.

(Konec.)

Znano je, da cigani govore svoj jezik, ki je skoro po vsem svetu enoten. Najbolj naš rojak vitez Miklošič je po-bolno natančno študiral ciganski jezik. dal je tozadevno veliko del. Čeravno vijo cigani po raznih deželah (Pirejski polotok, Ogrsko, Galicija, Kranj-sko, Primorsko itd.), vendar imajo vsi svoj enoten jezik, ki je pomešan seveda besedami ljudstva, katero cigani s svojim življenjem »osrečujejo«. Tudi aglas in izgovarjavo dobijo sorodno z razumetv, med katerim so, zato se težje razumeta ogrski in španski cigan, — bi pa znala pisati in brati, bi se prav lahko razumela. — Cigani so vsi enega vrora, pa so si tudi vsi med seboj po-bolni po zgoraj navedenih lastnostih. den je tip za vse.

Zelo zanimive so nekatere lastno-cigana-potepuha. Povdarjalo se je da ni cigan častihlepen. Zanj ni ka-ja ječa, ker je sramotna, ampak hudo je samo, ker ni prost Sicer se pa v

ječi izbornu počuti, ker je z vsem pre-skrbljen. Najbolj vpliva nanj — batina. Ta mu je neprijetna. Cigan je tudi zelo bojazljiv in ne, kot se splošno misli, pogumen. Če se kje pripeti kako cigansko hudodelstvo, ki kaže na prvi pogled nekoliko poguma, je gotovo najti kako okolnost, ki izključuje da bi bilo dejanje storjeno pogumno. Krade cigan tam, kjer vé, da se ga ne bo zasačilo. Moril, pobijal ne bo nikdar tako, da bi od spredaj napadel, vedno bo storil to iz zasede, izza grma. Za grmom bo pričakal orožnika, nad katerim se hoče maščevati, potnika, ki ga hoče oropati. Če se premotriva nekoliko tudi cigan-sko zgodovino, se spozna, da cigani niso bili nikoli dobri vojaki.

Zgodovina pravi, da so se cigani borili krepko in pogumno leta 1557., za Franca Perenyja in da so branili s svo-jim življenjem grad cesarskega genera-la Puchheima. To je pa edini slučaj, ki je znan, a ima tudi svojo razlago: prvič so bili v trdnjavi, zato so bili lahko po-gumni, drugič so bili oblegani in se jim je šlo za življenje ali smrt. Kaj so hoteli drugega, kakor boriti se, da zmagajo in si tako rešijo življenje, kakor to dela tudi oni, ki se potaplja.

Dandanes se vse presoja z znanst-

venega stališča. Za to pa je treba opa-zovanja, in pri ciganih se nudi tozadev-na prilika gotovo v veliki meri pri vo-jakih. Današnji častniki pa še nimajo smisla za psihološka opazovanja, ven-dar so med njimi tudi bele vrane.

Stotnik Sulzer, ki je bil dober po-znavatelj ciganov, zlasti ciganskih vo-jakov, je dal svoja opazovanja na raz-pologo znanstveniku dr. J. H. Schwi-ckerju. V teh svojih zapiskih pravi: »Videl sem, kako je s palico oborožen mož celo cigansko vas pognal v beg.« Na Sedmograškem je znana prislovica: »Petdeset ciganov poženeš s mokro cu-njo v beg.« En sam orožnik ali s samo sabljo oborožen občinski sluga lahko eskortira celo tolpo ciganov, ne da bi se mu le eden uprl. Dr. Gross pravi: »Imel sem svoj čas veliko opraviti s cigani kot preiskovalni sodnik. Videl sem ne-koč, ko je en sam orožnik eskortiral 30 ciganov in cigank. Moških je bilo 20, ženskih 10. Orožnik je držal konja za uzdo, ki je prepeljeval ciganski voz. Niti eden ciganov ni poizkusil uiti. Ko sem drugi dan zaslišaval prvega ciga-na, sem ga vprašal, kako je to mogoče, da niti eden ni poizkusil uiti, ko jih je bilo vendar toliko nasproti samo ene-mu orožniku. Odgovoril je: G. sodnik,

orožnik ima pri sebi puško, v puški pa je sedem patronov, ki lahko pobijejo 7 ljudi. Nobeden od nas pa ni bil tako neumen, da bi hotel biti eden izmed teh sedmih.

Kolikor je znanih ciganskih umo-rov, so bili vsi započeti ali na spečih ali na onesvečenih ali iz zasede ali pa zavrtno s strupom itd.

Vsled svojih lastnosti je pa cigan dober vohun. Ze na prvi pogled se vi-di ciganu, da je rojen za vohuna. Dar opazovanja, bistre oči, bister posluh, te-lesna gibčnost in pretnost, — vse te lastnosti mu služijo v to svrhu. Zgodo-vina nam kaže cigana kot špijona. Ze Wallenstein se je v tridesetletni vojski posluževal ciganov za vohunske posle. Ivan Zapolja, ogrski protikralj proti Ferdinandu avstrijskemu kakor tudi avstrijski general grof Basta, so imeli povečini cigane za vohune. Grofu Ba-stu ni mogel nihče spraviti nekega pi-sma v trdnjavo Bistrice, le cigan je to zmogel in prišel nazaj, ne da bi ga uje-li. Francoski inženier Pierre Durois je okoli leta 1670., skozi devet let vohunil po Nemčiji in Avstriji za francoskega kralja s pomočjo sedmih ciganov, ki so jih pa kot vohune vjeli. Dandanes bi sicer to ne bilo več mogoče.

SOCIALNI DEMOKRATI IN BARON GAUTSCH.

Dunaj, 9. novembra. Delegati in poslanci Nemec, dr. Renner, Seitz in Tomašek so prišli včeraj korporativno k bivšemu ministrskemu predsedniku baronu Gautschu ter mu z ozirom na 25letni jubilej, ko je bil prvič imenovan za ministra, čestitali v imenu socialno demokratske stranke. Pri tem so povdarjali, da mu bodo vedno hvaležni kot prvemu, ki se je zavzel za splošno in enako volivno pravico. Gautsch je odgovoril, da ga ta izjava zelo veseli, zlasti ker pride od strani, katere politično stališče ni njegovo.

MORAVSKI DEŽELNI ZBOR.

Brno, 9. novembra. Čuje se, da se bo deželni zbor odgodil v soboto vsled obstrukcije Nemcev in socialnih demokratov. Skoro vse češke narodne skupine, konservativno veleposredstvo in srednja stranka bodo izdale skupen manifest na prebivalstvo.

BOSNA - HERCEGOVINA.

Cesar je imenoval za predsednika sabora mohamedanskega poslanca dr. Basagića. Mož je znan pesnik.

V GALIŠKEM DEŽELNEM ZBORU

so včeraj zopet začeli ukrajinski poslanci s skupno obstrukcijo. Ropotali so z mizami, bili rene, vrtili raglje in piskali. Vmes se je seja nadaljevala.

BOSENSKI SABOR.

Predseduje novoimenovani predsednik dr. Fafvet beg Bagašić. Proračun za leto 1911, ki ga je predložila vlada, izkazuje 79.482.429 K izdatkov in 79.493.675 K dohodkov, torej 11.246 kron prebitka. Dalje je vlada predložila zakonski načrt glede všteta aktivnih doklad v uradniške penzije. Predsednik naznani, da je razven 4 zakonskih načrtov od strani vlade došlo satoru nad 3000 prošnje. Da se delo pospeši, se bo skrajšalo plenarne seje in dalo več časa za delo v odsekih.

ALZAŠKO - LOTARINŠKA,

ki je bila dozda »Reichsland«, kakor svojčas Bosna, dobi zdaj ustavo. Cesar jo je že podpisal. Ustanovita se dve zbornici, načeloval bo pa upravi kakor doslej cesarski namestnik.

DEMONSTRACIJE PRI OTVORITVI BELGIJSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Včeraj se je otvoril belgijski državni zbor. Več tisoč soc. demokratov je korakalo z godbami in svojimi poslanci na čelu, med petjem revolucionarnih pesmi, proti parlamentu. Vse ceste in ulice okoli parlamenta je zaprlo vojaštvo. Ko se je ob eni uri peljala kraljica, v spremstvu grofice Flanderske in princev, proti zbornici v gala-vozu s šestimi konji, jo je množica začela burno pozdravljati. Aklamacije pa so prevpili soc. demokrati, ki so klicali: »Živela splošna in enaka volivna pravica! Parlament naj se razpusti!« Demonstracije so se ponovile, ko je kralj prišel izidil po cestah k parlamentu na čelu številnega generalnega štaba in članov vladarske hiše. Soc. demokrati so metali proti vozu kraljice, kakor tudi proti kralju listke z napisi: »Razpusti! Živela splošna in enaka volivna pravica!« — V drž. zbornici so bili navzoči vsi senatorji in poslanci, diplomatske lože in galerije za občinstvo so bile natlačene polne. Ko je stopila v zbornico kraljica z grofico Flandersko in princji, jo

je občinstvo burno pozdravljalo z galerij. Soc. demokrati poslanci Slubin je zaklical na galerijo, naj bodo tiho. To pa je izzvalo še večje aklamacije kraljici. Soc. demokrati so nato zahtevali, naj se galerije izpraznijo. Medtem je došel v zbornico kralj, ki so ga soc. demokrati začeli obsipati z letaki ter so klicali: »Razpusti parlament! Živela splošna in enaka volivna pravica!« Kralj je večkrat zaman poizkušal govoriti prestolni govor. Kralj in kraljica sta mirno poslušala vpitje, princji pa so se vidno veselili na tla padajočih letakov. Nekaj soc. demokratov je kričalo: »Zahtevamo odstop vlade in razpust parlamenta!« Končno se je posrečilo kralju prebrati prestolni govor, nakar je hitro zapustil dvorano. Ko je bila zbornična seja zaključena, je neki policijski častnik aretoval nekega soc. demokratskega poslanca, ker se ni hotel odstraniti. O nadaljnjih dogodkih bomo še o priliki poročali.

Ameriške novice.

Slovenca ubilo v rudniku.

Dne 15. oktobra je ubilo v premogopu v Leyden, 16 milj od Denverja, Slovenca Josipa Finka. Padla je velika plast kamenja na njega, tako da je takoj na mestu izdihnil. Pokojnik je bil doma iz Meniške vasi, fara Toplice, Dolenjsko, star kakih 54 let.

V vrelo jeklo padel.

Grozno smrt je storil Janez Peterlin, po domače Mihčev iz Malega Vidma, v jeklarni v Pueblo, Colo. Kotel z vrelim jeklom se je prevrnil na njega in na več drugih delavcev. Vsi so bili na mestu mrtvi. Ponesrečenec je zapustil vdovo s štirimi otročiči.

Poročil se je v Pueblu

Matevž Jesih iz Slivnice z Marijo Mesoječčev iz Dobrega polja in John Jeršin z Malko Smerke.

Slovenka umrla.

V Pueblu, Colo., je umrla gospa Neža Rus, rojena Rodič.

V rudniku ubilo Slovenca.

V Burdine, Pa., se je v rudniku dne 20. oktobra ponesrečil Josip Možina, star 34 let. Virgal se je nad njim kamen in ga tako nesrečno zadel, da je bil na mestu mrtve.

Zaročil se je

v Brooklynu Frank Abe iz Mengša z Minko Zanoškarjevo, doma iz domašiske okolice.

Vlak je povozil

kot se poroča iz Titz Henry, Pa., dne 14. oktobra zvečer rojaka N. Zor, doma iz Hoste pri Litiji. Bil je na mestu mrtve. Star je bil 23 let.

V rudniku ponesrečena Slovenca.

Dne 12. oktobra je ponesrečil v brooklynskem premogovniku rojak Al. Breznikar. Pri eksploziji je bil ožgan in na glavi ranjen od kamenja, ki je priletelo v njega. Istotam je ponesrečil dne 9. oktobra rojak Anton Zupančič. Zlomilo mu je desno nogo dvakrat.

Blagoslovljenje slovenske zastave.

V Franklinu, Kans., se bode 27. t. mes. blagoslovila zastava društev sv. Barbare v Mulbery št. 41, v Franklinu št. 44, v Frontenicu št. 47 in v Jaksville št. 59.

— **Poročili so se** v Elly, Minn., Ivan Škulj z gđeno. Marijo Jenko; Jožef Glinšek z gđeno. Ivano Kužnar; Ivan Kovač z gđeno. Pavlino Antončič ter Franc Križaj z gđeno. Marijo Jerman.

— **Umrl je** v Elly, Minn., dne 7. oktobra Franc Volmajer, rodom iz Stajerskega. — V Milwaukee, Wis., je umrl dne 10. oktobra Slovenec Ivan Središa. — **Umrl je** v N. Broadway Fric Trope, star okoli 40 let, oženjen, doma od Čebra na Dolenjskem.

— **Izginil je** neznan kam, kakor se poroča iz Joliet, Slovenec Stefan Tabor, star okoli 30 let, doma iz vasi Knežina št. 9 v dragatuški fari.

Dnevne novice.

+ **Dr. Šusteršičev govor** v delegacijah, 8. t. m., ki smo ga včeraj mi med brzojavkami, po zmislu precej obširno objavili, objavljajo vsi listi zelo na široko in vsi ga tudi komentirajo. Nemški listi, ki sicer govorijo slovanskih poslancev kolikormogoče krajšajo, o Šusteršičevem govoru poročajo celo več, kakor o govorih nemških delegatov, ki so prišli za njim na vrsto. Kar senas tiče, smo včeraj bistveno vse povzeli, le kar je dr. Šusteršič poudarjal glede balkanske politike moramo danes nekoliko natančneje označiti, ker je zelo važno. Dejal je dr. Šusteršič, da se, kar se tiče balkanske politike, politični pomen trgovinskih pogodb jako precekuje. On protestira proti temu, da se balkanskim državam v trgovinskih pogodbah dovoljujejo take koncesije, s katerimi se oškoduje naš kmet, ki je jedrišče države. Naša balkanska politika mora iti za tem, da se ustvari carinska zveza z balkanskimi državami, seveda je prvi pogoj zato ta, da se tako v Avstriji, kakor v Ogrski začne od državne strani velika akcija v interesu domačega poljedelstva. Treba je, da si pridobimo simpatije balkanskih držav in da zasedejo diplomatska mesta na jugu diplomati slovanske krvi, ne pa sami Nemci in Mažari, ki so zakrivali procese a la Friedjung. Nujno je potrebno našo balkansko politiko revidirati in delati na to, da si osvojimo na Balkanu trdno moralno pozicijo. — Naslednji govorniki so se vsi morali obširno pečati s dr. Šusteršičevimi izjavami, ker so Nemce zlasti bolele tiste resnice, ki jih je dr. Šusteršič povedal glede zveze z Nemčijo in Italijo in njen kvadni vpliv na naše notranje razmere. Tembolj so jih bolele, ker je preje slavni hofrat Ploj v delegacijskem odseku zagotavljal, da je zveza z Nemčijo za nas najblagodejnejša stvar na svetu in kadil vladi in Nemcem na podlagi svojega »konzervativnega programa«. Bivši minister Gautsch, ki je za dr. Šusteršičem govoril, je zato zopet nekoliko povzdigoval nemško zvestobo — pa ne prehudo — pa popolnoma odobral dr. Šusteršičeva izvajanja glede okrepitve našega kmečkega stanu. — Delegat Grabmayer je zvezo z Nemčijo nekoliko bolj slavil, dr. Šusteršiču pa popolnoma priznal, kar je dejal glede nam sovražnega razpoloženja v Italiji. Tajil je pa seveda, da ima naše zvezno razmerje slab vpliv na Slovence in si potem glede dr. Šusteršiča, s katerim je v cellem svojem govoru polemiziral, dovolil sledeči vic: »Spoštovani gospod delegat dr. Šusteršič je pač zadnji, ki bi imel vzroka se pritoževati. On, ne-

kronani vojvoda kranjske dežele, (Velika veselost.) ki se je dozda v glavnem udeleževal samo na polju obstrukcije in opozicije, ima kljub temu tako močan vpliv, da bi se on, govornik, Nemec, smatral za zelo srečnega, če bi imel le približno toliko veljave, kakor jo ima dr. Šusteršič.« Te dr. Grabmayerjeve besede dokazujejo, kako Nemce vpliv našega načelnika hudo boli, posebnost zato, ker veda, da si dr. Šusteršič ta vpliv ni pridobil po stranskih potih, marveč po veljavi svoje osebe, po svoji močnatosti in odkritosrčnosti ter po svojih velikih političnih zmognostih. Naš načelnik ima velik vpliv zato, ker ga spoštujejo in se ga boje! Zadnji nastop dr. Šusteršiča v delegacijah je moč in veljavo S. L. S. ter vsega slovenskega naroda, zopet visoko povzdignil. Zato se nam niti vredno ne zdi, odgovarjati na razna nevoščljiva »Narodova« zavijanja.

+ Šotl ajdovske »Kmečke zveze«

Navzlic skrajno slabemu vremenu, bilo je po Vipavskem vse popoldne, udeležilo se je precejšnje število somišljenikov shoda ajdovske »Kmečke zveze« pri Rebku. Po pozdravu »K. Z.« g. Ivana Lehana iz Črniča je dobil besedo dr. Breclj, ki je govoril o deželnem zboru delu deželnega zbora, prav posebej o zdravstvenih razmerah v deželi, o nujni potrebi ustanovitve kletarske zadrge za Vipavsko dolino in o potovalnih šolah za kmetijstvo. Predlaga naslednjo resolucijo: Na shodu »Kmečke zveze« za ajdovski okraj, dne 6. novembra zbrani kmetje: 1. protestirajo proti ključitvi deželnega zbora goriškega in pozivljajo vlado, da čim prej skliče deželni zbor, ki ima izvršiti toliko važnih započetih del; 2. pozivljajo vlado, na vpliva na goriški deželni zbor, naj vendar enkrat sklene zdravstveni zakon, ki ga imajo že davne vse avstrijske kronovine; 3. pozdravljajo z veseljem misel o kmetijskih potovalnih šolah in pozivljajo deželni odbor, da priredi potovalno šolo za kmetijstvo že to zim za vipavsko dolino. Izrazila se je želja, naj bi prišli tudi poslanci kedaj med ljudstvo in poročali o svojem delu in zakonskih načrtih. Nato je govoril župnik g. Kosec o nečutenem škandalu, ki so ga napravili nekateri učitelji ajdovskega okraja o priliki birmovanj po vipavski dolini. Predlagal je ostrer resolucijo proti terorizmu svobodomselnega učiteljstva in poziv na pristojno oblast, da vendar napravi temu zaljenju krščanskega ljudstva konec.

+ Iz liberalnega gospodarstva

»Gorenjce« piše o propadlem »Agro Merkurju«: Včlanjene so bile pri Agro Merkurju fizične in juristične osebe včlanjeni so bili trgovci, obrtniki, kmetje in razne zadrge. V vsakim delu se je jamčilo z zneskom 400 K. In kaj menite, da bode napreden trgovec, obrtnik ali kmet z veseljem odstop po 400 kronic! Nastane pa vprašanje, ako bodo povsod izterljive? In po poročilu, katero smo pravkar prijeli, je objavljamo na drugem mestu, koliko deležev ne ostane prikritih in utajenih! Nekateri gospodje naj premislijo tudi to, in presoajo stvar popolnoma objektivno — brez strankarskega in osebnega nasprotstva. Vse, kar je prav! Odkritosrčno se temu reku tudi mi pridružujemo. Z nečem se nismo njasem. Agro-Merkur je stal takoj očetka v ozki zvezi z Zvezo slovenske zadrge. V odboru enega ali drugega društva so bili eni in isti gospodje. A ne zadene vse solidarna odgovornost? Zakaj valiti ves greh samo na eno osebo? To ni honetno. V odboru Agro-Merkurja je sedel tudi ravnatelj Zveze slovenskih zadrug Ivan Rožman, s katerim so celo klerikalci izpregli in si danes pripovedujejo, da je največ hrovih polomov na njegovi vesti. Kljub temu je bil zadnja leta naprednjak gospodarski bog. Čuli smo praviti, je imel omenjeni gospod tako moč, je celo v podpisanih pismih lahko ločeval, naj se odpošljejo ali zavže. In komu je bila izročena vsa pošta? našem listu smo že enkrat izjavili, jazen, da gospodarstvo rožmanstvo bode rodilo kaj posebnega. Sedaj vi mo uspeh. Vse, kar je prav! Reklo bode: g. Rožman je bil uradnik, p. ložen je bil dr. Zerjavu. Da, kar se Zveze slovenskih zadrug, je stvar nična, a pri Agro-Merkurju odloča sta imela po pravilih oba enako, ted drugi prvemu služil po svoji aglini, litični osebnosti in veljavi kot varni ni plašč, da je tem lažje gospodariti svoji volji in udeležiti praktično izkušnje, katere je prinesel od kalkevcv in njih organizacije. S tem je zanesel plevel na polje narodno prednih institucij, katerega mogoče bode moč tako brž populiti. Vse, kar prav! Reči na srce in počakajmo, prinese na dan kazenska preiskava kaj nara pove sodišče. Objavljeno bilo, da iznaša poročstvo članov

Kaj usposobljuje zlasti cigana za vohunstvo? Cigan se da za vse podkupiti, zlasti ako vidi, da se da lahko za služiti brez prevelike nevarnosti. Neznani mu je pojem o domovinski ljubezni in ima čisto pokvarjen pojem o časti. Misli namreč, če občuje kot vohun s svojimi visokimi naročevalci, da je posebno imenitna oseba. V tem se kaže vsa njegova nečimernost.

Zlasti pa je sposoben cigan za vohunstvo vsled svojega naravnost živalsko razvitega čuta za orijentiranje. Vedno natančno čuti, kje da je in kam da ima iti, čeravno ne zna nobene poti, čeravno mu je kraj neznan. Zadoosti mu je, če je enkrat slišal pripovedovati o kakem kraju, znajde se natančneje, kakor kdo drugi, ki je bil v kraju že večkrat.

Za časa okupacije Bosne in Hercegovine je moral general Filipovič sporočiti neko važno vest 8 do 9 ur daleč. Imeli so sicer zemljevide, a krajev niso poznali. Poslal je korporala in cigana-prostaka do avstrijskih predstraž. Bila je temna noč. Poti ni nihče poznal. S pomočjo kompasa se je vojakoma pokazala samo smer. Šla sta tje po najtežavnejših gozdih, močvirjih in po zaraščenem terenu. Dvakrat sta morala preplavati reko. Prišla pa sta prav in v zelo kratkem času. Na častnikovo vprašanje, kako sta mogla sploh priti do

krajev, kjer se nikoli nista bila in kako sta poznala pot, odgovoril je ogrski korporal: »Ich nix wissen, aber Komerad is Zigeuner!« Ko je častnik to slišal, se je šele začel zanimati za prostaka, ki je ob strani stal in pazil, kdaj bo častnik vrget čik svoje cigare proč. Čik ga je bolj zanimal kakor vojska.

Kako cigan krade? Mnogokrat se izvrši tatvina, o kateri govore, da je ni mogel nihče storiti, kot kdo, komur so razmere popolnoma znane, n. pr. kdo domačih. Tako je n. pr. bil v Ljubljani pred časom denar ukraden nekemu obrtniku, ki je stanoval v pritličju, iz predala omare, ki je stala samo poldrugi meter od obrtnikove postelje. Noben tuj človek ni zahajal k obrtniku na dom. Dognalo se je, da je bil tat cigan, ki je vlomil s ceste skozi okno v sobo, v kateri je obrtnik spal. Seveda se ga ni dobilo. Človek bo hodil deset let po hiši, pa ne bo toliko videl kot ciganka, ki pride prvič. Ciganka igra pri tatvini vlogo ogleduha, cigan pa krade. Ciganka opiše s pomočjo svoje bujne fantazije tako natančno ciganu, kaj je opazila, da so temu razmere, kjer hoče krasti, popolnoma znane. Pri tatvini služi ciganu zlasti tudi njegova gibčnost. Kjer si cigan sam ne more pomagati, se posluži mlajših, n. pr. pri plezanju skozi okna.

Cigan se poslužuje pri tatvini tr-

neka, ki je privezan na koncu vrvi. Tega zažene na mesto, kamor hoče splezati, potem pa z vso lahkoto spleza po vrvi. V metanju tega trneka, ki je pri ciganih splošno v rabi, imajo veliko spretnost. Cigan ve natančno, kako je treba prijeti vrata, da jih vrže s tečajev, natančno bo tudi vedel, kje je zid slab, kje more brez truda potegniti opeko iz zida, samo da si zid prej ogleda. Cigan ne gre podnevi nikdar v hišo, kjer misli krasti; hišo si ogleda samo od zunaj. Cigan krade vedno v družbi. Pri tatvini vsakdo nekaj pomaga. Če tudi se včasih natanko ve, da je eden izmed ciganske družbe izvršil tatvino, vendar se ne more zapreti cele ciganske družbe, ker nihče ne prizna. Znano je, da navadno vsak zločinec za seboj kako sled pušča; pri ciganu tega ni. Cigan dela pri tatvini s popolno mirnostjo, razburjenja ne pozna. Edino, kar cigan za seboj pušča, je neprijeten duh, ki je podoben onemu zamorca ali pa žida, s katerim si je soroden. Opisati ta duh je skoro nemogoče. Da je dosegel cigan v tatvini toliko spretnosti, si moremo tolmačiti le s tem, da je cigan razvijal skozi stoletja vse svoje sposobnosti samo za svoje zločinske namene.

V splošnem pa je cigan pač žrtev razmer. Dobrodošel ni nikjer,

Agro-Merkurja obveznosti nad 300.000 kron. Predno je bil razglašen konkurz nad tem društvom, je bil nek odbornik odstavljen kar na hitro z visokega mesta pri denarnem zavodu in se je po- slej pečal le z Agro-Merkurjem. Od tega časa se pač nič ne ve o neki pristopni izjavi, katera je baje imela do- ločbo, da prevzame za 5000 K deležev. Seveda bi znašalo poroštvo samo te korporacije stotisoč kron. Ta izjava je baje izginila, da nihče ne ve kam, če- prav je bila še pred mesecem dni po- vsod znana in se je na zadnjem obče- nem zboru Agro-Merkurja posebno po- vdarjala. — Potem pa pravi »Gore- njec«: Gospod S. si je mnogo prizade- jal, da vpelje in razširi odjem karmelj- skega premoga. V Ljubljani pa hočejo ustanoviti centralno pisarno, katere vodja hoče postati g. R., prejšnji pravi voditelj Agro-Merkurja, in prevzeti za- en čas vse uradništvo v konkurz pri- šle zadruge. Se li s tem ne namerava prikriti 100.000 K poroštva in s tem oškodovati upnike in člane na ta na- čin, da bodemo morali prispevati z vsem poroštvenim zneskom. Kaj je na tem, hoče vedeti član Agro-Merkurja. — »Narod« odgovarja »Gorenjcu«: »Mladini perejo dr. Zerjaba v »Go- renjcu« in so pri tem še nesramni. Se- veda jim ne bomo ostali dolžni poja- snila, kakor hitro bo vsa zadeva z Agro- Merkurjem tako daleč, da se bo moglo o zločinskih manipulacijah, ki so se zgodile, javno govoriti. Ze danes pa lahko rečemo, da bo vsa javnost str- mela nad početjem mladinskega vodi- telja in njegovih kompanionov.« — Bivši vodja tržaške podružnice falira- nega Agro-Merkurja, jud Gabriel Co- hen, že delj časa premišljuje o svojem »izvrstnem« poslovanju v preiskoval- nem zaporu. Kak vrišč so zagnali naši liberalci radi dogodkov pri koroški centralni zadrugi blagajni, kako so kričali, ako je časih kak mal konsum ponesrečil. Sedaj pa takega ni mogel preprečiti sam vstop gostobesednega narodnega gospodarja dr. Tavčarja v »Zvezo slovenskih zadrug«.

+ **Orel v Postojni.** V Postojni so ustanovili zadnjo nedeljo Orla, za ka- terega se je oglasilo 46 fantov. Govoril je predsednik Orlov g. dr. L. Pogačnik v veliko zadovoljstvo zbranega občin- stva. Vrli hrenovski fantje so se vrnili na lepo z zastavami okrašenemu vozu s trdnim sklepom, da ne odnehajo prej, dokler ne izpopolnijo z ustanovitvijo izobraževalnega društva vrzeli dekanij- ske organizacije. — Za zabavo je po- skrbel tamburaški in pevski zbor tudi med pavzami igre: »Tri sestre«, ki se v nedeljo ponovi. — O, le naprej — in pogozdimo Kras z lepo našo mladinsko organizacijo! — V odbor Orla so bili voljeni: Kapš Rudolf, kaplan, predse- dnik; Anton Mekinda, podpredsednik; Rado Starman, načelnik; Fr. Smrekar, tajnik; Jožef Starman, blagajnik. — Na zdar!

+ **Izpremembra šolskega zakona.** Na liberalni šolski zakon so se zadnji čas spravili vsi deželni zbori. Najprej je kranjski deželni zbor izdelal nov modernim razmeram odgovarjajoč za- kon glede šolskih zastopov, nadzorstva itd., ki bo uveljavil demokratične prin- cipe v vseh korporacijah, ki se imajo z ljudsko šolo baviti. Potem je koroški deželni zbor sklenil v principu na predlog dr. Steinwenderja korenito re- formo ljudskošolskega pouka na kme- tih, zdaj pa je kršćansko-socialni po- slanec Stöckler v nižjeavstrijskem de- želnem zboru stavil predlog, da se šol- ska doba zniža na sedem let in pouk združi s kmečkostrokovnimi tečaji, oziroma posebno šolo te vrste.

+ **Slavni poljski učenjak** in pisa- telj Tadej Korzon je pisal »Dru- štvu ljubiteljev poljskega naroda« ob- širen list, iz katerega navajamo: Od- potoval sem na deželo v Ježovo kot iz- vrševatelj oporoke rajnega Sigmunda Glogera, da razdelim njegove zbirke med obdarovane institucije, ko se je vršil v Ljubljani za mene in za vse nas Poljake tako mili ustanovni shod Dru- štva ljubiteljev poljskega naroda. Zvedel sem o tem šele v petek, ko sem se vrnil v Varšavo, iz »Varšavskega kurjerja«. Ker vsled tega nisem mogel uradno pozdraviti Vašega shoda, za- to hočem s tem pismom izraziti cenje- nju obdaru svojih veselje in spošto- vanje inicijatorjem podjetja, ki more in mora biti v korist slovanski stvari, in tudi celi človeški civilizaciji. Res da se glada sedaj še gospodovanje sile, ki se ne ozira na nobeno pravico in zasmeh- uje načela pravičnosti; toda priti mo- rajo v prihodnosti drugi časi in takrat bo zadobila praktičen pomen historijo- politična karakteristika, katero je začel Kosciuszko v pogovoru s carjem Nikolajem: »Ni naroda, ki bi bil bolj na- klonjen dobro delati vsakemu, kakor narod poljski, samo ako more vršiti svoji volji.« — Potem omenja vele-

cenjeni gospod profesor nekaj kon- kretnih zadev in načrtov delovanja no- vega društva, dotakne se vprašanja »Zgodovine poljskega naroda«, ki ima iziti v slovenskem jeziku in dodaje: »Rad bi Vam prišel na pomoč pri ta- kem delu. Pošiljam trinajst pol moje najnovejše monografije, ki je sedaj v tisku pod naslovom »Zgodovina vojn in vojaštva na Poljskem«. To bo scien- ta nuova v našem zgodovinskem slov- stvu in bo pojasnovala mnogo doslej še nerešenih vprašanj. Poslati Vam ho- čem tudi nadaljne pole. Obenem Vam pošiljam moje poljudno delo »Kdo in kaj je bil Kosciuszko« z ilustracija- mi, med katerimi se odlikuje zlasti re- produkcija miniature, slikane od ge- nerala Kniazoviča (slavnega voditelja poljskih legijonov. Op. ured.). Poslati Vam hočem tudi mojo poljsko zgodo- vino, ki se nahaja v ilustriranih knji- gah: »Zgodovina srednjih vekov«, »Zgodovina novih časov« (dva zvezka) in »Zgodovina sedanjih časov«. Hotel bi delovati proti pesimizmu Bobrinske- ga (sedanjega cesarskega namestnika za Galicijo, ki je napisal važno »Zgo- dovino poljskega naroda« v močno pe- simističnem tonu. Op. ur.) in Šujskega; toda upam, da boste sami znali pri- merno oceniti take bolne pojave na- sledkov nesrečne vstaje iz leta 1863. — Vaš udani sluga Tadej Korzon.«

+ **Velikodušna koperska italijan- ska gospoda** v občinskem svetu je skle- nila, da v pokritje primanjkljaja dežel- ne razstave občina Koper prispeva 24.000 K v letnih zneskih po 2000 K. Temu lepemu zgledu bodo pač sledile tudi druge »italijanske« občine, da se spravi skupaj tistih 50.000 K, ki so jih slovanski poslanci v deželnem zboru obstruirali in preprečili. Ko bi bila ko- perska občina izključno italijanska, bi proti temu velikodušju ne ugovarjali — razstava je bila itak prirejena v večjo čast in slavo benečanskega leva, ki je dominiral z vzvišenega mesta nad celo priredbo. Toda pod Koper spada tudi precejšen del okoliških sloven- skih vasi, ki jih ta pripadnost k ban- kerotni mestni občini itak strahovito tare, sedaj naj pa še s svojimi krvavimi žulji plačujejo in podpirajo megaloma- nijo koperskih italijanskih sinjorov. To je nečuvstvo in bi na merodajnem me- stu storili prav, ako bi ugodili tozadev- nemu rekurzu s slovenske strani. Po- misliti treba, da izkazuje koperski ob- činski proračun za leto 1911. nasproti 152.630 K izdatkov le 76.458 K pokritja, torej 76.171 K primanjkljaja in so do- klade zvišane na 150 odstotkov. Višja oblast bi imela torej vzroka dovolj, da omeji velikodušje koperskega italijan- stva na račun Slovencev.

— **Kdo je komponiral »Lepo našo domovino«?** Vohče se je mislilo, da je našo narodno himno komponiral Josip Runjanin. Nedavno se je v »Obzorju« poročalo, da je bila »Lepa naša domo- vina« v 40. letih prošlega veka prvič peta v Glini po napevu iz opere »Luci- je Lamermoor« in da jo je najbrž kom- poniral neki Slanka. Sedaj pa poroča dr. Božidar Krnic, okrajni zdravnik v Samoboru, v »Samoborskem Listu« drugače: Pravi avtor-komponist pesmi je dr. Krnica ded, Josip Wendl, ki je bil v ilirskih časih kapelnik prvega banskega polka v Glini, kamor ga je bil v 40. letih od savojških dragoncev tja poklical sam Jelačić. Tudi korač- nica »Oj banovci« je njegova. Slanka je bil prost muzikant pod Wendlom, a Runjanin se je učil pri tem-le flavte, tako muzikalen pa ni bil, da bi mogel uglasbiti himno. Ker je bil Wendl jako skromen, je pustil to slavo Runjaninu, ne sluteč, kako glasovita bo ta himna. V starih letih je bil Wendl, že vpoko- jen, zborovodja pevskega društva v Kostajnici, kjer je z ilirskim odušev- ljenjem učil peti naše davorije. Bil je Wendl 12 let na dunajskem konser- vatoriju. Njegova vnukinja je glasovita hrvatska pevka Blaženka Krničeva.

— **Slovenec in Hrvat — zrakoplov- ca.** Iz Zagreba se piše: Zrakoplov, ki sta ga po svojih originalnih načrtih zasno- vala Slovenec Rusjan in Hrvat Merčep, bo v najkrajšem času popolnoma do- grajen. Čim nastopi ugodnejše vreme, bosta aviatika takoj pričela z zrako- plovnimi poizkusi, in sicer na vojaškem vežbališču, ki ga jima je dalo na razpo- lago vojaško poveljstvo. V slučaju, da se jima poizkusi posrečijo, kar se trdno nadejata, nameravata prirediti zrakoplovne polete tudi po drugih več- jih mestih na slovanskem jugu. V tem oziru bi prišla v prvi vrsti v poštev ta-le mesta: Trst, Gorica (Rusjan je Goričan), Ljubljana, Reka in Sarajevo. Ves ta zrakoplovni načrt pa postane aktuelen seveda še-le v slučaju, ako se prvi poizkus v Zagrebu posreči.

— **Slovensko omizje v Sarajevu,** v katerem so se zbirali sarajevski Slo- venci več kakor deset let, se je izpre- menilo v društvo »Slovenski klub«.

V soboto, 7. novembra t. l., se je vršil ustanovni občni zbor, na katerem se je izvolil sledeči odbor: Fin. podtajnik dr. Ferdo Preindl, predsednik; rač. svetnik Matija Valpotič, podpredsednik; rač. rev. Stefan Knežević, tajnik; rač. svet. Josip Steindl, blagajnik; rač. ofic. Ant. Peterlin, arhivar; železniški pristav Borislav Bergant in strojnik Oroslov Stojnič, odbornika; posestnik in pod- jetnik Andrej Janež, namestnik. Pre- glednika: rač. ofic. Anton Pezdirc in Andrej Smodiš.

— **Vič-Glince.** Vkljub skrajno sla- bemu vremenu se je zopet v skoro na- polnjeni dvorani zadnjo nedeljo pono- vila igra: Mlinar in njegova hči. Igralci in igralki so vpoštevati razne nasvete in so to pot vsi prav dobro pogodili svoje vloge v splošno zadovoljnost na- vzocih. — Prihodnjo nedeljo bodo na- stopile na odru zopet nove diletantinje. Članice tukajšnje dekliske Marijine družbe bodo vprizorile lepo, podučno nabožno igro: »Sv. Elizabeta, grofinja Turinška«. Tudi za to igro je med ob- činstvom že veliko zanimanje. Vstop- nice se bodo že od četrtega dalje od- dajale v našem konsumu, v nedeljo pa v »Domu«. — Od 19. do 23. novembra bodo oo. frančiškani p. Matevž, p. Sal- vator in p. Kerubin v tukajšnji župniji vodili ponovljenje sv. misijona. Dal Bog, da bi tudi letošnji sv. misijon obrodil toliko duhovnih milosti in dobrot za župnijo kakor jih je lansko leto.

— **Drobne tržaške novice.** Z okna je padel v soboto enoletni Franc Ko- šuta pri Sv. Križu ter se smrtnonevarno poškodoval. Prepeljali so ga v tržaško bolnišnico. — V soboto popoldne se je ustrelil redar Matija Vesnaver s svo- jim službenim samokresom v bližino srca in desno sence. Težko, da bi ok- reval. Vzrok je baje nesrečna ljubezen. — Radi prepira s svojim možem se je hotela zastrupiti 30letna Marija Stare v Trstu. Prenesli so jo v bolnišnico, kjer so ji izprali želodec. — Neki de- lavec v Trstu je v soboto vsled pija- nosti v ulici dell'Argento tako nesrečno padel, da je izdihnil, predno je prišel na lice mesta zdravnik. Truplo so pre- peljali k sv. Juštu. Identitete dosedaj še niso mogli dognati. — Delavec Franc Kugle v Trstu se je hotel v nedeljo zjutraj usmrtiti s tem, da je pil kar- bolno kisline. Prepeljali so ga v bol- nišnico. — V soboto zvečer je šel po ulici S. Giusto neki okolo 70leten star- ček, ki je držal malo deklico v naročju. Naenkrat se je zgrudil mrtev na tla. Zadel ga je kap. Deklica ni znala dru- gega povedati, nego da je to njen de- dek. Truplo so prepeljali v mrtvašnico sv. Justa.

— **Odborova seja »Matice Sloven- ske«** dne 4. novembra 1910. Vrazova Akademija se priredi začetkom de- cembra v »Mestnem Domu«. Publikacije za leto 1910. so natisnjene; tiska se le še kazalo imen in stvari v dr. Bog. Vošnjakovu »Ustavi in upravi Napoleo- nove Ilirije« in zadnji del »Letopisa«. Knjige se bodo začele razpošiljati po 1. decembru. Uredništvo svojih »Zbranih spisov« prepušča gosp. dr. Mencinger »Matici« oziroma gosp. dr. Tomišku, ki je prevzel urejevanje. — Tehniški odsek: Gradivo za tehniški slovar, ki je sedaj še razvrščeno po črkah, se abe- cedno uredi tudi v okviru vsake črke. Misel, da bi se izdalo za vsako stroko in praktične namene poedinih stanov tehniško nazivaslovje v manjših knji- žicah, ne ustreza prvotnemu načrtu za to delo; ko izide veliki slovar, ga bodo prizadeti krogi izrabili v svoje svrhe. V svrhu študij o slovenski hiši izda »Matica« informativen članek o doseda- njih razpravah in člankih, ki se tičejo tega predmeta; napiše ga gospod de- želni nadinženar V. Skaberne. Za na- daljuje študije oziroma fotografiranje je v zvezo stopiti s »Športnim klubom«, za financiranje pa z deželnim odborom kranjskim. — Znanstveni odsek: Zagrebški načrti za obdelavo poedinih strok v »Jugoslovanski Enciklopediji« so se preštudirali; nasveti se pošljejo zagrebški Akademiji. Povabiti je stro- kovnjake za spisovanje člankov samih; nekateri so se že odzvali. — Zemlje- pisni (krajepisni) odsek: Ko- rekture za zemljevidi dobimo od c. in kr. geograf. zavoda na Dunaju v dobi od januarja do marca. Krajepisna imena so dosle zbrana iz 444 občin izmed približno 1120 slo- venskih oziroma mešanih ob- čin. Že davno obljubljene zbirke za pozjanski in sevniški okraj še niso do- šle. Gospod profesor Pleteršnik bo iz- kušal stvar pospešiti s tem, da bo iz- pisoval imena iz uradnih map in iz- piske pošiljal v presojo. — Gospo- darski odsek: Članarino je dosle poravnalo 3136 članov. Dedištvo kluba »Circolo italiano« se sprejme z enim pridržkom. »Matica« je pred kratkim povabila na pristop k društvu na novo

70 gospodov ljubljanskih, uradnikov in učiteljev; odzvali so se trije.

— **Podpora jezuitski gimnaziji v Travniku.** Cesar ni potrdil zakona, katerim je prvi bosenski sabor prikraj- šal podporo travniški gimnaziji v zne- sku letnih 30.000 K in odredil, da se podpora v isti višini tudi v bodoče iz- plačuje. To pa na podlagi svoječasne ugotovitve te podpore med cesarjem in vaticanom. Baje pride zadeva v sabo- ru zopet na dnevni red.

— **Nezgode ne počivajo.** Žebjar Lu- ka Zupan iz Kroke je doma v Kropi v žebjarski zadrugi koval žeblje, pri tem mu je odletel žareči utrink v desno oko in mu ga poškodoval. — Režek Janez 14letni elektrotehnični vajenec je na dvorišču v Škofovih zavodih v St. Vi- du nevedoma zašel na prostor, kjer je bil priklenjen pes na verigi, ki je skočil na fanta in ga ugriznil v levo roko. — Jernej Slavina, vpokojeni pisarniški oficijant, je bil v Trstu od treh falotov na ulici napaden in na levem očesu ne- varno poškodovan. — Jakob Oblak, prosjak, 78 let star, v Javorju, se je pe- neprednosti sunil z dežnikom v desno oko. Poškodba je težka. — Matevžu Kernu, kovaškemu pomočniku, je pri kovanju v želimljah odletel železni prah v desno oko, kar je povzročilo ne- varno poškodbo. Železniškega delavca Rudolfa Juvana, delavca na južni želez- nici v Ljubljani, je železniški voz za- roko pritisnil, ko je trčil v drugi voz.

— **Marija Končan,** židarska delavka je pri stavbi skladišča tobačne tovarne padla 14 metrov globoko iz odra in si pobila levo nogo ter se hudo pretresla. — Pongracov oskrbnik Ivan Stritar je po neprednosti padel na Ambroževem trgu in si poškodoval levo nogo. — An- tonu Maciču, tesarskemu pomočniku v Cerknici, je padla pri rezervanju vo- dovoda neka zapiralnica na desno no- go in mu jo zlomila. — Iz kozolca je padel 8 let stari deček Karol Žitnik v Strelških ulicah. Igraje se, je splezal na neki kozolec, pri tem pa padel in si pohabil desno nogo. — Janez Škapin, 8 let stari deček, je doma v Bohorčičevih ulicah padel na stopnicah in si težko poškodoval levo roko. — Marija Žurbi, užitkarica v Zaleh, se je igrala z nek- o 4letno deklico, pri tem jo je pa otrok sunil v desno oko. Morala je iti pomoči iskat v bolnico. — 8 leta stara učenka Matilda Čeperlin je grede iz pokopali- šča v Dolu neko 9letno šolarico nazaj potegnila, pri tem je deklica padla na železno ograjo in se poškodovala na desnem očesu. — Iz kolesa je padel Pe- ter Verbič iz Trzina in si pohabil po- lastni krivdi levo nogo. Strojarski po- močnik Stanko Južina je šel doma na Poljanski cesti drva sekati, pri tem se je vsekav v desno nogo. — V Babjgorici je kurjaču Rudolfu Selanu cirkularna žaga levi mazinec in drugi prst poško- dovala. — Janeza Kljuna, kočarja v Sajevcu je v sosedovi hiši nekdo vrgel na tla in ga tako po glavi udaril, da mu je poškodoval levo oko. — Anton Sušter iz Vidma je šel doma na kozolec po kr- mo za živino. Po nesreči pa je padel iz kozolca na prazen voz in si poškodoval levo roko. — Silvester Hrovat, delavec, je šel v Zapužah na neki hlev spat. Pri tem je padel 6 metrov globoko ter se udaril na glavo in pretresel cel život. — Janez Kern, 14 let stari deček, se je pri streljanju obstrlel v levo nogo. — Uršo Lokar, samsko sosesestnico je ob- priliki, ko je šla v cerkev, na cesti na Primskovem povozil nekega posestnika sin, ki je s konjem pridvil za njo. Za- dobila je težke poškodbe na desni ro- ki in desni nogi. — V Slatinšekovi go- stilni v Radomirju je Ferdinanda Šti- glica, 18 let starega delavca v prepiru s praznim vrčkom nek fant iz domače vasi tako po glavi udaril, da se je vr- ček razletel in so ga koščki steklenice poškodovali na obrazu, na levem očesu in na ustnicah.

— **Zatekel se je vol** k posestniku Ivanu Oblaku na Zg. Berniku št. 20. Vol je ušel najbrže komu, ki se je vra- čal iz ljubljanskega semnja. Lastnik naj se zglaši pri gori imenovanemu Ivanu Oblaku.

— **Za belgrajskega župana** je bil minolo nedeljo izvoljen kandidat koali- ranih radikalnih strank, bivši minister mladoradikalec Ljuba Davidović.

— **Kolere na Hrvaškem ni več,** kar se uradno razglaša v smislu točke 9. pariške konvencije.

— **Dunajska zadruga izvoščkov — razpuščena.** Dunaj, 9. novembra. Dunajska zadruga izvoščkov je bila včeraj uradno razpuščena na podlagi § 127. obrtnega reda. Kot vzrok raz- pusta se navaja, da je zadruga ponov- no postopala proti svojim pravilom, da ni hotela sporočiti policijskemu ravna- teljstvu podatkov, potrebnih za izpe- ljavo prometnih predpisov ter da ni hotela priznati policijskega ravnatelj- stva kot predpostavljene oblasti v do- ločenem razmerju.

— **Miklavž** se je tudi letos preskrbel z lepimi darili, da razveseli z njimi pridno mladino. Posebno je preskrbljeno za zanimive, vzgojne in poučne knjige, ki nudijo otroku veselo iznenađenje, pa mu tudi največ koristijo. Dglas »Katoliške Bukvarne« v današnji številki naštevata te knjige.

— **Krščansko-socialna stranka v Trstu.** Tržaško namestništvo je potrdilo pravila novega društva: Partito cristiano sociale. Torej v Trstu dobimo novo politično stranko.

— **Podražen tobak.** Poročali smo že, da namerava tobačna uprava podražiti vse prodajne vrste tobaka in tobačnih izdelkov, razen nihalnega tobaka. Tobaka slabše vrste se ne bo podražilo, pač pa zmanjšalo težo zavojčkom. Zavojčki, ki so tehtali doslej 30 gramov, bodo tehtali odsej 25 gramov. Cene tuzemskim smodkam se bodo zvišale od 1 do 2 vinarja, in sicer se bodo cenejše smodke podražile za en vinar, dražje pa za dva vinarja. Cigarete se bodo podražile za 1 vinar. Cene cigaretam, ki se prodajajo v zavojčkih, se bodo sorazmerno zvišale. Pri mnogih dragih specialitetnih cigaretah pa se bodo cene še bolj zvišale. Nove cene tobaka in tobačnih izdelkov bodo stopile v veljavo s 1. julijem 1911. Tobarna uprava pa namerava v nadomestilo za to podraženje svojih produktov zboljšati njihovo kakovost. Z ozirom na podraženje so vplivale v prvi vrsti finančne potrebe države. Finančni minister upa, da bo dobil s tem podraženjem tobaka in tobačnih izdelkov 10 milijonov dohodkov več na leto v prazne blagajne.

— **Grozno dejanje v pijanosti.** V Trstu se je neki Jožef Makovec, 21 let star, v pijanosti šalil v svojem stanovanju z revolverjem ter meril z njim na sostonovalce. Ko so ga ti svarili, je dejal, da se ni treba ničesar bati, ter si je nastavil revolver na glavo ter izprožil. Revolver pa je bil nabasan in mu je krogla udarila pri levem ušesu v glavo in izstopila pri ustih. Vsled srečnega naključja ni bil poškodovan noben važnejši organ.

— **Posledice pasivnega odpora bosenskih železničarjev.** Iz Sarajeva se poroča, da se med bosensko-hercegovskimi železničarji pojavlja novo razburjenje. Ob priliki zadnje pasivne resistance na bosensko-hercegovskih železnicah je namreč bosenska deželna vlada razpustila vse organizacije železniških uslužbencev. Ko je pasivni odpor prenehal, se je obljubilo posredovalcem med železničarji in železniško upravo, da smejo razpuščena društva takoj zopet začeti poslovati, kakor hitro vložijo prizadeti rekurz na ministrstvo, kar se je tudi točno zgodilo. Železničarji so seveda mislili, da se bo razpust njihovih organizacij razveljavil, kot se je dogovorilo v pogajanjih. Pred dnevi pa je prišla z Dunaja razsodba, ki je rekurz železničarjev zavrnila. Tako so ostala društva tudi v nadalje razpuščena. Čuje se, da nameravajo poslati železničarji na Dunaj deputacijo, ki si bo izprosila avdijenco pri cesarju.

— **Mesarski pomočniki stavkajo** na Reki in zahtevajo večje plače, češ, »da se vse draži«.

— **Ponesrečil je g. Fr. Mozetič** iz Prvačine; ko se je vračal z g. Kozmom proti Prvačini, se je splašil konj, bilo je proti večeru, ko je šel mimo vlak, ter se spustil v tek. Zaman sta skušala ustaviti voz, ki se je slednjič zvrnil v jarek. Kozem se je pri padcu le malo pobil, ali Mozetič ima zlomljeno nogo v stegnu; prepeljali so ga takoj v goriško bolnišnico.

— **Magistratni uradniki v Gorici** tudi niso zadovoljni s svojimi plačami. Zato so te dni zopet zborovali; sklenili so prositi povišanja plače za 5 %; uradniki z akademskimi študijami zahtevajo po desetih letih službe dohodke VII. činovnega razreda državnih uradnikov; uradnikom VI. razreda se mora dati avanzma do IV. razreda; zahtevajo zboljšanje za redarje, zboljšanje glede pokojnine itd.

— **Častnikova drama.** V Ustju na Češkem je nadporočnik Artur Ivancih ustrelil hčerko lekarnarjeve vdove, Berto Andress in potem samega sebe.

Štajerske novice.

Š **Schillerjev** dan praznujejo danes slovesno štajerska nemška mesta in trgi. Gradec je ves v zastavah. Napravili so tudi bakljado. Vse pa nabirav v nemške narodne name-

ne. V ta namen je tudi vse slavlje prirejeno. Nobene prilike ne pozabijo Nemci, da bi ne kovali orožja zoper nas. Kolikokrat pa Slovenci mislijo na »Slovensko Stražo«?

Š **Zborovanja naše organizacije prihodnjo nedeljo, 13. novembra.** V St. Lenartu v Slov. Goricah se vrši okrožni združni shod; govori g. Vlado Pušenjak in drugi. V St. Lenartu pri Veliki Nedelji pa ima mladeniška zveza poučen shod, govori urednik Kemperle. V Framu pri Mariboru pa se namerava ustanoviti izobraževalno društvo. V Sl. Bistrici bo občni zbor katol. političnega društva.

Š **O volitvah v okrajni zastop** **Ptuj in Laški trg** je včeraj upravno sodišče na slovensko pritožbo razsodilo, da volitve brez konstituiranja volivne komisije niso veljavne.

O FRIEDJUNGOVEM PROCESU.

Dunaj, 9. novembra. V včerajšnji seji avstrijske delegacije je govoril tudi Masaryk, ki je trdil, da so bili dokumenti, s katerimi je operiral Friedjung v svojem procesu, ponarejeni v avstrijskem poslanstvu v Belgradu. »Reški Novi List« trdi, da ima Masaryk za to dokaze.

Telefonska in hrzovjavna poročila.

LAHI RAZBURJENI ZOPER DR. ŠUSTERŠIČA.

Dunaj, 9. novembra. Laški krogi so te dni silno nervozni. Ne samo, da jih jezi protestna manifestacija avstrijskih katoličanov zoper rimskega župana, še bolj jih razburja govor dr. Šusteršiča. Vsi laški listi ga danes obširno objavljajo, to pa, kar je rekel o razmerju do Italije, dobesedno. Dejal je glasom laških listov dr. Šusteršič o tem sledeče:

»Naše razmere nasproti Italiji so karakterizovane po dveh elementih: od ene strani čujemo ob vsaki priliki od strani državnikov poudarjati, da med nami obstoja popolno soglasje o vseh aktualnih vprašanjih zunanje politike, na drugi pa vidimo v Italiji neko mrzlično nervoznost, vsakokrat, kadar mi, zavezniki in prijatelji in v vseh političnih vprašanjih popolnoma edini, povečamo naša armada. To je protislovje uprav paradoksnega značaja. Če smo v resnici edini z Italijo v vseh polit. vprašanjih, bi morala ta odkritosrečno se razveseliti, če na svoje stroške povečujemo našo vojaško moč, tisto moč, ki je najtrdnjša garancija tistih skupnih interesov in tiste skupne politike, glede katere z Italijo korakamo haje skupaj. Ta nervoznost je torej zelo čudna. Ravno v zadnjem času je neko uradno laško glasilo, »Tribuna«, objavilo članek **generala Fadda**, ki znači naravnost vrhunec šovinističnega paroksizma in ki z presenečujočo odkritosrečnostjo, za katero mi moramo biti le hvaležni, pozivlja svoje laške konacionale, ki spadajo pod Avstrijo, naj se v slučaju ne bore zoper svojo mater domovino, kakor on imenuje Italijo, ampak ravno narobe, zoper Avstrijo! (Čujte! Čujte!) In to ni edini slučaj. Nek laški državnik je nekoč izjavil, da je razmerje med Avstrijo in Italijo tako, da te dve velesili ne moreta biti nič drugega, kakor ali zaveznici ali pa sovražnici. Ta definicija ima veliko resnice v sebi: naša zveza z Italijo ni nič drugega kakor neke vrste garancija za mir ali boljše rečeno za dolgo premirje. Vsakdo razume, da tak položaj vsebuje v sebi veliko nevarnosti: zveza kot garancija za dolgo premirje je veliko premalo. Za tako zvezo sem kljub temu, zato ker hočem, da se to premirje vzdrži kolikormogoče dolgo. Seveda pa moramo mi tudi iskati garancij za to zvezo. Zgodovina uči, da v kritičnih momentih pogodbe malo veljajo in da velja veliko več skupnost interesov. Rečem odkrito: **ne poznam za vzdrževanje te zveze in za to, da Italija drži svojo zvestobo, nobene druge garancije**, kakor tisto, ki se da povedati z eno samo besedo: **dreadnoughti** Močni moramo biti in če bomo močni, bo naša zveza z Italijo obstajala dalje. Vsak otrok v Italiji vé, da smo mi miroljubni in da Italiji nočemo ničesar vzeti, zakaj torej tam tista nervoznost? Gospodje, vzemite v roke in berite tisto slovečo diskusijo v rimski zbornici ob priliki aneksije, tisto debato, koje motto je bil: »Radi bi, pa ne moremo, ker nismo še pripravljeni!« Vzemimo še oni mogočni popularni tok v Italiji, ki teži odkrito za nameni, ki se ne dajo skladati z in-

tegriteto naše države. Je res, da so vodivni in odgovorni močje v Italiji v mnogih slučajih pokazali, da ljubijo preveč svojo domovino, da bi jo nepremišljeno izpostavili kaki katastrofi. Modrost odgovornih moč, ki vodijo laško politiko, je bila vedno močnejša od tega toka in res je tudi, da ta tok še ni bil vstanu prevladati nad javnim mnenjem. Zakaj Lah je strasten, a vendar ni nepreviden in z njegovo temperamentnostjo se združuje naravnost občudovanja vreden zdrav razum. Ki temelji na pravi domovinski ljubezni. Dokler bomo torej močni, se ne bodo ne samo odgovorni državniki spustili v podjetje, v katerem bi Italija mogla le malo pridobiti, a veliko izgubiti, ampak tudi ne javno mnenje. Zato rečem še enkrat: Kar se tiče našega razmerja z Italijo, bodimo močni in samo s tem bomo ustvarili garancijo za trajno mirovno razmerje z bližnjo državo, tako lepo in simpatično.«

Ta govor iredentovske Lahe silovito jezi, ker odkriva tako jasno njihove namene in vijugasto ter neodkrito politiko naše zaveznice. Tembolj jih jezi, ker je mnenje dr. Šusteršičevo splošno mnenje vsakega Avstrijca. Pametni Lahi govor dr. Šusteršiča seveda odobravajo.

POPARJENI NATHANCI.

Dunaj, 9. novembra. Liberalni krogi so se nadejali, da bo avstrijski minister za zunanje stvari nasproti laški vladi obžaloval, da je dunajski podžupan Porzer napadel »integriteto Italije«, ko je obsodil žalitive rimskega župana Nathana nasproti sv. očetu. To se pa ni zgodilo in minister Aehrenthal je 8. t. m. v svojem odgovoru na tozadevno interpelacijo Seitzovo celo poudaril, da se je svetemu očetu zgodila krivica. Dejal je Aehrenthal dobesedno: »Znano in splošno priznana načelo je v mednarodnem pravu, da je vmešavanje v notranje zadeve tuje države nedopustno. Avstro-Ogrska se tega načela neomajno drži in se ga je seveda držala tudi nasproti Italiji, s katero je od leta 1881. v tesni prijateljski zvezi. Kar pa se tiče govora rimskega župana, je treba opomniti, da gospod Nathan ni državni funkcionar. S svojimi govori in članki se on angažuje samo osebno, ne pa laške vlade. Zraven bi pa pripomnil, da so napadi na svetega očeta povsod izzvali veliko gibanje in da je to gibanje in obžalovanje bilo posebno v Italiji veliko in intenzivno. Isto načelo pa velja glede govora gospoda podžupana Porzerja. Tudi on ni državni funkcionar in zato s tem, kar reče, ne angažuje avstrijske vlade, temuč samo sebe.« — Aehrenthalova izjava ni brez grenkobe za laške vladne kroge in sicer zato, ker je notorično dejstvo, da je laška vlada s svojim molkom Nathanov govor molče odobrila. Aehrenthal pa ta govor označuje izrečno za žaljiv napad, ki je izzval opravičeno obžalovanje, samo — pri italijanski vladi ne! Zato bodo vodivni krogi v Rimu hudo poparjeni, ker so pričakovali, kakor je pisal včerajšnji »Piccolo«, da se bo Aehrenthal pri laški vladi opravičil! Pripomniti je še, da bi Nathan spadal pred sodišče, ker je s tem, da je javno žalil svetega očeta, zapadel določbam garancijske postave. Nathan pa je ljubljeneec sedanje laške vlade in najvišjih krogov, saj je notorično, da ga je svoj čas šel v s d v o r volit proti katoliško-konservativnemu kandidatu. Kako bo angleški Jud prenesel brco, ki mu jo je dal Aehrenthal, seveda še ni znano.

AVSTRIJSKA DELEGACIJA.

Dunaj, 9. novembra. Danes je avstrijska delegacija nadaljevala proračunsko razpravo o proračunu zunanjega ministrstva. Govoril je danes delegat Udržal, ki je protestiral proti temu, da se Čehom očita antimilitarizem in veleizdaja. Po aneksiji se Avstrija bolj kot kdaj nahaja pod vplivom Nemčije. Zahteva, da se s poljedelstvom postopa enako kakor z industrijo in zavrača očitania zoper аграрce. Končno povdarja, da avstrijska državna ideja ne sme biti ne pangermanska ne panslovanska, ampak vsem narodom pravična. Za njim je govoril vitez Kozłowski. Nato je delegacija sprejela na znanje odpoved podpredsednika Baerenreitherja, ki se je odpovedal, ker je zadržan pri praških konferencah ter je izvolila za podpredsednika Cyhlarca.

BIENERTH IN KRAMAR.

Dunaj, 9. novembra. Ministrski predsednik baron Bienerth je imel več-

raj zvečer zelo dolgo posvetovanje s poslancem dr. Kramarom.

VLADA ZA TRGOVSKO OBRATNO ZA DRUGO.

Gorica, 9. novembra. Vlada je resila goriške liberalce gospodarskega poloma, posodivši in milijon po dva odstotka pred konkurzom stoječi »Trgovski obrtni zadrugi«.

MED TURČIJO IN ČRNOGORO.

Carigrad, 9. novembra. Turška vlada je naročila svojemu poslaniku na Cetinjah, naj se pritoži radi vednih spopadov na črnogorski meji.

NEMIRI RUDARJEV NA ANGLEŠKEM.

London, 9. novembra. V Južnem Walesu je mala revolucija rudarjev. Pri nemirih premogarjev je bilo ranjenih 100 oseb, med temi dva časnika. Ko je policija pritekla, da zastraži hišo rudarskega ravnatelja v bližini mesta, je množica postala gospodar v mestu. Množica je napadla trgovine, razbila vrata in okna in pometala blago na cesto. Mesto izgleda kakor bi bilo bombardirano. V Aberdare je 3000 stavkujočih napadlo premogovnik ter je metalo na policijo kamenje. Policija je s palicami prepodila demonstrante. Iz Clydata so došla danes opoldne poročila o novih nemirih. Šest tisoč rudarjev je vse razbilo. Bil se je vroč boj s policijo. Mnogo policistov je prepeljanih v bolnišnico. Tudi iz drugih mest v Južnem Walesu se poroča, da so delavci razbili vse trgovine, blago razmetali po cestah ali v vodo, deloma tudi pokradli. Vojaštvo je odšlo tja.

ZMAGE AMERIŠKIH DEMOKRATOV.

New York, 9. nov. Po sedanjih vesteh iz volišč imajo demokrati v kongresu večino. V državi New York je zmagal guverner kandidat Pix z večino 100.000 glasov.

PREISKAVE IN ARETACIJE V BARCELONI.

Barcelona, 9. novembra. V Barceloni so oblasti v vojašnicah konfiscirale mnogo revolucionarnih brošur in manifestov. Mnogo anarhistov je aretiranih. Oblasti to zadevo jako diskretno obravnavajo.

BRUSELSKA SVETOVNA RAZSTAVA.

Bruselj, 9. novembra. Bruselsko svetovno razstavo so včeraj zaprli.

SAMOUOMOR V ZAPORU.

Litomerice, 9. novembra. V tukašnjem okrajnem sodišču se je obesil ključavničar Franc Christ, ki je skušal zastupiti svoje starše.

DESET RIBIČEV UTONILO.

Madrid, 9. novembra. Pri otoku Santi Christina, nedaleč od primorskega mesta Huelva, se je vsled groznega viharja prevrnilo mnogo ribiških čolnov. 10 ribičev je utonilo, 50 pa jih je težko ranjenih.

CRIPPEN OBEŠEN.

London, 9. novembra. Crippena danes obesijo.

Ljubljanske novice.

Ij **Opozorjamo** še enkrat na današnje javno predavanje v S. K. S. Z. Predava g. profesor Komatar iz Kranja. Začetek točno ob 1/2 8. uri zvečer.

Ij **Ženska kršč. zveza** ima v petek dne 11. t. m., ob 4. uri popoldne redno predavanje v navadnem prostoru »Uniona«.

Ij **Nedeljski počitek pri vojaki.** V nedeljo je imelo ljubljansko vojaštvo slavnostno prisego. Ta dan je navadno pri vojakih praznik. Gosp. ritmister Haydek pa je dal ljubljanskim dragoncem toliko posla, — morali so postelje popravljati in konjsko opravo snažiti — da so bili do večera zaposleni. Tega ne moremo hvaliti, ampak odločno gratulirati.

Ij **Mouridny, Winthery, Fay and Comp.** Pod tem naslovom priredi specialiteta družba prve vrste dve predstavi v hotelu »Union« v četrtek, 10. in petek, 11. t. m., ter povede gledalce v »Kraljestvo umetnosti, modernih čudežev in iluzij«. Imena posameznih artistov te družbe so svetovno znana, kajti velikomestno časopisje je že o vsakem velikom laskavega poročalo in so bili posamezni med njimi na največjih odri Amerike in Evrope angažirani. Zares sijajno podjetje. Predvsem je tu Američan Mouridny, ki se nam predstavlja

H. SUTTNER

urar prva največja domača

Tovarniška var

stvena znamka

„IKO“

Ljubljana Mestni trg

in srebrnine

Lastna tovarna ur v Švici.

Briljanti po nizki ceni.

Členkovski in

pod psevdonomom »the Man in the Can« (mož v vrču). To je najnovejši trik na artistskem svetovnem trgu. Vrvi, verige, zaponi in ključavnice ne zdostujejo več, to je že preiskavanje; treba je bilo nečesa novega in to novo je »mož v vrču«. Umetnika povežejo v izvirno blazniško prislino jopico, ki mu ne pripušča najmanjšega pregiba in ga tako potisnejo v pločevinasto posodo, ki jo razven tega do vrha napolnijo z vodo. Prevara je pri tem popolnoma izključena. Posoda se s pokrovom hermetično zapre in pokrov z verigami in ključavnicami na posodo pritrdi. In sedaj se zgodi veliko čudo. Posodo z živo in mokro vsebino se za nekaj trenutkov pokrije s pregrinjalom, tako da je »mož v vrču« popolnoma sam sebi prepuščen. Ko se nato odgrne pregrinjalo — sedi Mourdyn cel in zdrav na pokrovu posode, ki je prej ko slej čvrsto zaklenjena. Prislino jopico pa je radi složenosti pustil v vodi. Gledalci stoje pred nerazrešljivo uganko. Resnično drzen trik, kakor se je mogel poroditi edino le v ameriških možganih. Samoposebi se razume, da bo umetnik svoje aparate, ki jih rabi pri produkciji, pred in po izvajanju vsakomur stavil na razpolago za natančno preiskavo. — Mr. Ralph Winthery je prototip angleškega »selfmade«-moža, salonski iluzionist in manipulator. Veliki svetovni listi ga označujejo kot unikum, čegar izvajanja so nekaj nedosežnega. O njegovem delu bomo pisali tedaj, ko bo z njim tudi ljubljancem uklonil v svoj čarovniški jarem. Za danes bodi omenjeno le toliko, da je Winthery, ko je pred dvema letoma absolvirval svoj angažma pri Ronacherju na Dunaju, bil povabljen k seanci na avstrijski cesarski dvor, katera čast je le maloštevilnim umrljivim ljudem dana. Nastop tega umetnika nam oboja veliko presenečenj. — Santasio; njegov spol se sicer zamolčuje, kakor se tudi skrbno prikriva njegova skrivnost, a — hvala indiskreciji — smo vendar v položaju povedati, da je Santasio mož — menda Indijec, ki je bil svoj čas atrakcija svetovnega cirkusa Barnum in Bailey. — Izmed dam nam je bila predstavljena Miss Etel Fay in Danka Mand Köllisch. Umetniško vodstvo je v rokah izvežbanega, šaljivega konferencierja. Podjetje ima lastne asistente (Mr. Robinson in Mr. Neves) in se zdi sploh čisto velikomestno; tako da se res izplača pogledati si predstavi, ki se ne smejo zamenjati z onim, kar običajno nudijo razna potovalna podjetja.

Ij Slovensko deželno gledališče. Jutri v četrtek enajstič na slovenskem odru Fallova opereta »Dolarska princesa« (za nepar-abonente). — V soboto prvič francoska burka »Zakonske metode« (za par-abonente). — V nedeljo popoldne ob 3. uri burka »Svet brez moških«, zvečer opereta »Dolarska princesa«.

Ij Za »Rokodelski dom« v Ljubljani je daroval preč. g. Peter Jane, kaplan in katehet pri Sv. Jakobu v Ljubljani, 20 K. — Bog povrn!

Ij Tatvini. V Mrzlem vrhu pri Gorenji vasi je bilo posestniku Ivanu Buhu iz zaklenjene spalne sobe ukradenega 320 K denarja, obstoječega iz 4 bankovcev po 20 K, drugo pa drobiža. Njegovemu sosedu Ivanu Albrehtu pa je bila ukradena srebrna oklopna verižica, vredna 10 K in okoli 4 K denarja. Sumljiv je nek, okoli 30 let star mož, srednje močne postave, kateri se je poprej tam okoli potikal.

Ij Z doma je pobegnila 18-letna mesarjeva hči Justina P. iz Št. Jerneja na Dolenjskem. Pobrala je obleko in očetu nekaj denarja ter izginila sredi noči. Pravi, da je šla proti Zagrebu.

Ij Umrli so v Ljubljani: Ana Grbec, posetnikova hči, 6 let. — Fran Škriba, mestni delavec, 65 let.

Ij Prijeti tatovi. Trije delavci so ukradli v Bistri par 4 K vrednih čevljev ter jo odkurili proti Ljubljani. Orožništvo jih je zasledovalo in potem naznanilo zadevo policiji. Tudi ta je takoj ukrenila vse potrebno in je že včeraj popoldne imela vse tičke pod ključem in jih izročila sodišču.

Ij Kurji tatovi v Šiški. Nekako pred mesecem sta bila neki stranki v Šiški ukradeni dva draga domača zajca, kakor tudi pav in pavica. Od tedaj je bil mir. V nedeljo se je pa zopet priklatlila dvonožna lisica v hišo ter ukradla šest dragih kokoši.

Ij Nesreča. Ko je včeraj popoldne 38-letni delavec Franc Travnika iz Bizeljskega pri neki zgradbi ob Cesti na

Rožnik stresal z voza pesek, mu je padla truga na desno nogo in mu jo tako poškodovala, da so ga z rešilnim vozom prepeljali v bolnišnico.

Ij Trocevka ukradena. Minuli teden je bila v Ševčikovi trgovini v Zidovski stezi ukradena skoraj nova lovska trocevka, vredna 270 K. Puška ima za šrote kaliber 16, za kroglico pa 8 mm. Trocevka je v rdečem fateralu, ima rdeč jermen, na kopitu je prostor za pet krogelj in vtisnjeno ime »Franjo Ševčik«.

Z velikim zanimanjem se širi vest, da namerava Franckova tovarna za kavine primesti v Zagrebu na sosednjih kranjskih tleh ustanoviti podružnico; predpriprave so neki že v tiru. To odgovarja potrebi časa in razmeram južnih dežel, tembolj ker se v časopisu venomer naglašuje potreba, da se pospešuje domača obrt. Po tej mednarodni tvrdki bo smisel za sloensko trgovstvo gotovo dobro zastopano. Z gotovostjo se sme pričakovati, da bo vodstvo kakor tudi uradništvo ter potniki pripadali slovenski narodnosti in se bo delavstvo rekrutiralo iz najbližje okolice. Tudi za pridolovanje cikoričnih korenin se bodo storili potrebni koraki. — Zeleti bi torej bilo, da se more kmalu poročati o gotovem dejstvu. Tvrdka Franck ima v tuzemlju kakor tudi v daljni tujini, v Švici, Italiji, Rumuniji in Sev. Ameriki že dolgo let svoja podjetja, katerih izdelki so si pridobili splošno priljubljenost konsumentov.

Mnenje gospoda dr. Alojzija Caveden.

Folgaria. Gospod J. Serravallo, Trst.

Že petnajst let rabim Vaše Serravallovo Kina vino z železom in bil sem z njim vedno zadovoljen posebno pri bledici, pri želodčnih slabostih in v konvalescenci po nalezljivih boleznih.

Folgaria, 23. septembra 1909.

Dr. Caveden.

Če nočete biti oškodovani, tedaj zahtevajte, častita gospodinja, pri Vašem nakupovanju izrecno: »Pravi Franckov pridelek za kavo« s tovarniško znamko »Kavni mlinček«, in pričarajte se, toda previdno, ako je tudi res pravi z kavnim mlinčkom, zakaj iznova se pojavljajo kavini surogati v zabojih in zavojih, kateri so »pravemu Francku« na zunaj jako slični in katerih oprema je ponarejena, s katero vrsto pa bi ne mogli biti nikdar tako popolnoma zadovoljni, kakor z znanim »pravim Franckom«.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Veetrovi	Nebo	Podavina v 24 urah v mm
8	9. zveč.	736,0	13,2	sr. zah.	oblačno	
9	7. zjut.	737,3	11,6	sl. jzah.	oblačno	0,6
	2. pop.	736,3	12,7			
Srednja včerašnja temp. 12,1°, norm. 5,4°.						

Kurzi efektov in menjic.

dne 8. novembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9315
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9310
Skupna 4 1/2% papirna renta, februar—avgust	9660
Skupna 4 1/2% srebrna renta, april—oktober	9660
Avstrijska zlata renta	11555
Avstrijska krona renta 4%	9310
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	8265
Ogrska zlata renta 4%	11125
Ogrska krona renta 4%	9160
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	8100
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1860
Kreditne delnice	66275
London vista	24082 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11760
20 mark	2351
20 frankov	1909
Italijanski bankovci	9490
Rublji	254 1/2

Elektoradiograf „IDEAL“

SPORED od srede dne 9. do petka 11. t. m.: 1. Pometač artist. (Komično.) — 2. Strahovite vremenske nezgode v Južni Italiji. (Izvirni posnetek.) — 3. Sedmero smrtnih grehov. (Koloriran prizor iz svetega pisma.) — 4. Igra diablo. (Komično.) — Dodatek ob 7. in 9. uri zvečer: 5. Izpreobrnjenje divjega lovca. (Drama barv.) — 6. Bratovsko sovražstvo. (Senzacionalno.) — 7. Dol z možmi! (Jako komično.) — Vsak poned. in petek od 6. do 10. „Sl. Filharm.“ 3297

Po bolezni je treba krepilnega sredstva,

ampak biti mora učinkujoče — na primer Scott-ova emulzija. Napravite enkrat z isto poskus. Ze po razmeroma malem zavžitju se bodele počutili boljše. Temu je vzrok čistost in izborna kakovost vseh sestavin, ki jih ima Scottova emulzija in vsled posebnega Scott-ovega pripravljanja.

Scott-ova emulzija

3109 da nove moči mnogo hitreje kot navadno ribje olje in se v ta namen uporablja in priporoča od zdravnikov že 34 let.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vln. Dobl se v vseh lekarnah.

Zahvala. 3299

Za vse izraze gorkega sočutja povodom smrti naše ljubljene in nepozabne soproge, matere, tašče in stare matere, gospe

Ane Bernik, vdove Benedik roj. Kosmač

kakor tudi za ves trud, krasne vence in časteče spremstvo na poti k večnemu počitku, izrekamo tem potom našo prisrčno zahvalo.

Bled, dne 9. novembra 1910.

Žalujoči ostali.

BILINSKA KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.

O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik. Dobl se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani. 2590

SVARILO.

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove moje žene Kristine Zirkelbach, ali kogarkoli, storjene na moje ime.

Ivan Zirkelbach

uradnik v plinarni.

3301

Naznanilo.

Podpisani si usoja naznaniti slav. občinstvu, da je prevzel tukajšnje dobroznano kinematograf. podjetje

Elektoradiograf „Ideal“

Ker je v tej stroki popolnoma izvežban, zagotavlja, da se bode trudil zadovoljiti p. n. občinstvo v vsakem oziru. Priporočaje se za obilni obisk vesleposlovaje

Miroslav Flala.

3296

Naznanjamo slavnemu občinstvu, da smo oddali naše glavno zastopstvo z današnjim dnevom gospodu

Ivan-u Willmann-u, Florijanska ulica 22, Ljubljana.

3285

Gradec, 1. nov. 1910.

Generalni zastop Gradec

Fonciere, peštanske zavarovalne družbe.

Trgovski železninar nastavljenec in trgovski učenec

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme. — Kje, pove upravnistvo. 3293

Sode iz belega hrastovega lesa, trpežni, močni

Sode od finega špirta vinski sodi

krasni izdelki, iz belega hrastovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne špirta za fini špirit in za vino pripravljeni, za vsako vino izborni, takoj rabljeni za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držče, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizki ceni

Iv. A. Hartmanna naslednik

Avg. Tomažič, Ljubljana, Marije Terezije cesta

Cene nizke in solidne, točna posrežba.

Pošteno kmetsko dekle

išče službe, najraje v kakem župnišču ali kakim poštenim kmetjski rodbini. 3260 Naslov pove uprava »Slovenca«.

Učenec

se sprejme takoj za specerijsko blago. Več pove upravnistvo »Slovenca«.

3292

Pozor, mesarji in gostilničarji!

V nekem mestu na Kranjskem se prodaja zaradi bolezni z gostilniško in mesarsko hišo koncesijo in opravo po nizki ceni. — Več pove: g. I. Kernc, Hilšerjeva ulica 12, Ljubljana. 3302

Prodajam enonadstropno hišo

s trgovino z mešanim blagom in gostilno

ktera je tik farne sloveče romarske cerkve v Novištiti pri Gornjemgradu na Spodnjem Stajerskem. Eventuelno dam tudi vse poštenim zakoncem v najem. Jakob Sem, trgovec v Gornjemgradu. 3300

IZPELJAVA vseh poslovnih transakcij. — Izdajanje čekov, nakaznic in **KREDITNIH PISEM** za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA **MERCUR** OSREDNJA MENJALNICA: DUNAJ I., WOLLZEILE 1. Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Dux, Gablenz, N. Gratič, Krakov, Litomerice, Moravski Zumberg, Müdling, Meran, Novi Jicin, Pizen, Praga, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvilava.

NAKUP IN PRODAJA vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d. Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Telefon šte. 16.

Telefon šte. 16.

2767

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

Književnost.

Za cerkvene zборе. — P. Angelikove Adventne in božične pesmi so izšle ravno kar v zalogi »Katoliške bukvarne«. Po teh, za mešane zборе prirejenih pesmih, ki so bile že dolgo vrsto let razprodane in zelo pogrešane, bodo vsi slovenski cerkveni zbori z veseljem segli, saj je bil P. Angelik komponist, ki je znal komponirati prvi za Riharjem za ljudstvo, kakor nikdo drugi — popolnoma v narodnem smislu, — pa vendar ne na škodo dostojnemu cerkvenemu duhu. — Cena obširni zbirki, ki nudi 25 adventnih in božičnih napevov, je partituri in štirim glasovom 4 K 50 v.

P. Angelikove obhajilne pesmi, ki so istodobno izšle, bodo popolnoma izpolnile občutno verzel, ki se je glede obhajilnih pesmi kazala na cerkvenem glasbenem polju. Partitura in 4 glasovi stane 3 K 60 v in se dobijo obe zbirki v »Katoliški bukvarni«.

Introitus et Communiones za največje in večje praznike celega leta po vatikanski izdaji priredila Franc Kimovec in Stanko Premrl; cena partituri 2 K, glasovom po 1 K. Glasovi k partituri, katera je pred letom izšla v »Cerkvenem Glasbeniku«, so ravnokar izšli v zalogi »Katoliške Bukvarne« v jako priročni žepni obliki. Knjižica (kakor partitura) obsega 26 introitov in toliko komunij za največje in večje praznike cerkvenega leta, ter je pisana v vijoličnem ključu. S to izdajo gla-

sov, ki smo jih vsestransko pogrešali, je sedaj ustrezno vsem cerkvenim zborom. Marsikdo bi se sicer izgovarjal, češ, pri nas ni mogoče gojiti koral, ker so cerkveni dohodki prepričali, da bi si mogli nabaviti dragih koralnih knjig. Tak izgovor je sedaj popolnoma izključen in neopravičen, ker vsaka še tako revna podružnica si lahko preskrbi to hvalevredno zbirko. Gg. organisti, sezite po tej knjižici in pričnite z resno voljo in vztrajnostjo gojiti tudi pravi koral, ter ga vpeljite po vseh vaših cerkvah. Cerkvena glasba pri nas v drugem oziru tako vrlo napreduje, da se nam ni ustrašiti drugih narodov; zaostati torej ne smemo tudi v gojitvi koral. — Glasovi kakor partitura se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

V vseh krogih izredno priljubljeni lepo ilustrovani časopis »Der Hauschatz« pričenja svoj 37. letnik in izhaja sedaj kot tednik ter stane vsak sešitek 18 vin., četrtletno 2 K 16 h in celoletno 8 K 64 h, s pošiljanjem po pošti 3 vin. več za sešitek. Zvezke za poskušnjo pošlje vsakomur gratis in franco »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, ki sprejema tudi tozadevna naročila.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del. **Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig** za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d. Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave

Veležgalnica kave

Vedno velika zaloga klobukov, kakor tudi čepic lastnega izdelka

POZOR!

Nakupite kože vseh divjačin po najvišjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožuhovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. Wanek Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.

ROBERT SMIELOWSKI

: arhitekt in mestni stavbni mojster :

usoja si vljudno naznaniti, da se je s svojo stavbno pisarno preselil na

Rimsko cesto šte. 2 (Recherjeva hiša).

Obenem se priporoča slav. občinstvu za izvršitev načrtov in proračunov, sprejema nova, adaptacijska in vsa v to stroko spadajoča dela, katera se izvrše najsolidnejše in po zmerni ceni.

5261

(6)

Dinamo stroji, elektr. motorji. Naprave za elektr. razsvetljavo in prevajanje elektr. sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektr. železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst. 2073

Elektrotehniška delniška družba

preje Kolben in dr.

Praga-Vysočany

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektr. strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje. Odlički iz Siemens-Martinovega jekla, ameriška kujna litina z lastnih velikih livaren in oeklar. Za vele- in malo obrt.

Kdor zida ali rabi cementne izdelke
naj zahteva
cene od

tvornice cementnih izdelkov

JOS. CIHLÁŘ

:: Ljubljana ::

Dunajska cesta št. 67
2586

Za žene in dekleta

2796 (19)

je lepo sukneno in modno blago v
veliki izbiri v nad 40 let
obstoječi gvanthi trgovini.
R. Miklauc, Ljubljana
Stritarjeva ulica št. 5.

Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino
najboljše sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4—
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Naprodaj sta

2 križeva pota 2

nova, eden 100 cm, drugi 150 cm visok.
Cene po dogovoru pri **Franc Tomanu**,
podobarju in pozlatarju, Valvazorjev
trg št. 1, Ljubljana. 3007

Ogromni denar prihranite!

Pri nakupu manufakturnega blaga,
ako kupite sedaj v trgovini

I. Grobelnik-a

Ljubljana, Pred Škofijo

Ker opustim že koncem t. l. svojo
trgovino, se bode

od 7. novembra 1910 naprej

vse manufakturno in modno blago,
veliko sukna in raznovrstne tka-
nine oddajalo

globoko izpod navadnih cen.

Ne zamudite prilike! Vse blago je prosto ogle-
dati, nikdo ne bo siljen kupiti.

Pozor!

3258

Za gosp. trgovce, krojače in šivilje je prilika, večje
partije po izvanredno malih cenah nabaviti!

Mladenec

star 26 let, izučen
trgovec, s 24.000 K
gotovine, želi se

priženiti

na kako posestvo s
trgovino na deželi. —

Vzame gospodično, tudi vdovo brez otrok
od 20 do 30 let. — Ponudbe s fotografijo
pod: **A. P. 19**, glavna pošta, Ljubljana. —

3262

Ženitna ponudba

Za 30 letnega čvrstega vdovca na
Kranjskem, lepe zunanosti, indu-
strijalca in veleposestnika z večjim
premoženjem, s 15.000 K letnega
dohodka išče se zavedna Slovenka,
gospica ali mlada vdova brez otrok,
s primernim lastnim premoženjem,
iz dobre družine, pridnih staršev,
gospodarsko lepo vzgojena, dobro-
srčna, ki bi bila zmožna biti desna
roka in ljubeča žena dobremu možu.

Le resne ponudbe se sprejemajo, če
mogoče tudi s sliko, ki se takoj vrne,
pod šifro: **Januar 1911**
na upravnštvo „Slovenca“.

Stroga tajnost pod častno besedo zjamčena.

3252

(4)

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Spillmannove povesti:

Zanimivo pisane Spillmannove povesti so
obče priznane kot berilo ne samo za mladino,
temveč tudi za odraslene, in kakor malokatero
drugo navajajo k čednostnemu in pravno-lepemu
življenju. Te povesti imajo tudi mnogo pouč-
nega jedra.

1. zvezek: **Ljubite svoje sovražnike.** Povest iz
maorskih vojsk na Novi Zelandiji. K —40,
vezano K —60.
2. zvezek: **Maron**, krščanski deček z Libanona.
Povest iz časov zadnjega velikega prega-
njanja kristjanov po Druzih. K —40, vezano
K —60.
3. zvezek: **Marijina otroka.** Povest s kavkaških
gora. K —40, vezano K —60.
4. zvezek: **Praški Judek**, povest. K —40, vezano
K —60.
5. zvezek: **Ujetnik morskega roparja.** K —40,
vezano K —60.
6. zvezek: **Arumugam**, sin indijskega kneza.
Dogodljaji spreobrnjenega indijskega princa.
K —40, vezano K —60.
7. zvezek: **Sultanovi sužnji.** Carigradska povest
iz 17. stoletja. K —60, vezano K —80.
8. zvezek: **Tri indijske povesti.** I. Namameha
in Vatomilko, II. Tahko, mladi misijonar,
III. Zadnja pot O. Renéja. K —60, vezano
K —80.
9. zvezek: **Kraljičin nečak.** Zgodovinska povest
iz japonskih misijonov. K —60, vezano
K —80.
10. zvezek: **Zvesti sin.** Povest za vlade Akbarja
Velikega. K —40, vezano K —60.
11. zvezek: **Rdeča in bela vrtnica.** Rdeča vrt-
nica ali mladi mučenec iz Singare. Povest
iz jutrove dežele. — Bela vrtnica ali mlada
spoznavalka. K —40, vezano K —60.
12. zvezek: **Korejska brata.** Črtica iz misijonov
v Koreji. K —60, vezano K —80.
13. zvezek: **Boj in zmaga.** Povest iz Anama.
K —60, vezano K —80.
14. zvezek: **Prisega huronskega glavarja.** Povest
iz starejše misijonske zgodovine kanadske.
K —60, vezano K —80.
15. zvezek: **Angel sužnjev.** Brazilska povest.
K —40, vezano K —60.
16. zvezek: **Zlatokopl.** Povest iz misijonskega
potovanja po Alaski. K —60, vezano K —80.
17. zvezek: **Prvi med Indijanci** ali vožnja v
Nikaraguo. Povest iz časa odkritja Ame-
rike. K —60, vezano K —80.
18. zvezek: **Preganjanje indijskih misijo-
narjev.** K —60, vezano K —80.
19. zvezek: **Mlada mornarja.** Povest iz Kajene.
K —60, vezano K —80.

Za našo mladino. -

Koristno berilo je najboljši pripomoček

dobri vzgoji. - Najbolj priporočljive so

dobre povesti za mladino, ki imajo pa poleg zanimive pripovedne vse-
bine tudi to prednost, da blažijo in vzgajajo srce, bistrijo um in vzbujajo
zdravo domišljijo; med najboljše v plemenitem, nepokvarjenem krščanskem
duhu pisane spise prištevamo sledeče:

i Za Miklavža: i

Robinzon starši. Povest s podobami za otroke. K 1'40.
To je stara krasna povest o Robinzonu
v novi obliki z okrajšanim besedilom in izredno dobro pogodenimi več-
barvnimi slikami; lepšega berila in bolj priporočljive knjige za nazorni
pouk naše mladine ne poznamo.

V zverinjaku. Knjiga s podobami za otroke. K —'90, nalep-
ljena na trdem kartonu K 1'50. Lepa knjiga,
ki nudi otrokom ne le mnogo zabave, temveč tudi zanimiv nazorni pouk
iz naravoslovja. Lahke pesmice nudijo kratek opis naslikanih živali.

Hitra vožnja po železnici. Knjiga s podobami za
otroke. K 1'60. Lepe
večbarvne slike in poleg njih kratke, otroškemu razumu primerne pes-
mice, so otrokom v pouk in jim napravijo veselo iznenadenje.

Slovenski A B C v podobah. K —'80, vezano K 1'20.
S pomočjo te knjige se nauči otrok
igrati brati. Lepo izvršene slike služijo otrokom tudi za nazorni pouk.

Krasno darilo odrasčeni mladini:

Knjiga o lepem vedenju. Spisal Urbanus. Cena:
K 3'—, elegantno vezana
K 4'—. To je izredno važna in koristna knjiga za ves slovenski narod.

Šmida Krištofa spisi:

1. zvezek: **Ljudevit Hrastar.** — Golobček. Po-
slovenil P. Hugolin Sattner. (Drugi natis.)
Mehko vezan K —60, trdo K —80.
2. zvezek: **Jozafat, kraljevi sin Indije.** Poslo-
venil P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko
vezan K —60, trdo K —80.
3. zvezek: **Pridni Janezek in hudobni Mihec.**
Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezano
K —80, trdo K 1'—
4. zvezek: **Kanarček.** — Kresnica. — Kapelica
v gozdu. Poslovenil P. Hugolin Sattner.
Mehko vezan K —40, trdo K —60.
5. zvezek: **Slavček.** — Nema deklica. Poslo-
venil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan K —40,
trdo K —60.
6. zvezek: **Ferdinand.** Poslovenil P. F. Hrovat.
Mehko vezan K —60, trdo K —80.
7. zvezek: **Jagnje.** — Starček z gore. Poslove-
nil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan K —70,
trdo K —90.
8. zvezek: **Pirhi.** — Ivan, turški suženj. — Kr-
ščanska obitelj (družina). Poslovenil P. F.
Hrovat. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
9. zvezek: **Hmeljevo cvetje.** — Marijina po-
doba. Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan
K —60, trdo K —80.
10. zvezek: **Ludovik, mladi izseljenec.** Poslo-
venil P. F. Hrovat. Mehko vezan K —60,
trdo K —80.
11. zvezek: **Najboljša dedščina.** — Leseni križ.
Posl. P. F. Hrovat. Mehko vezan K —40,
trdo K —60.
12. zvezek: **Roza Jelodvorska.** Izdalo „Katol.
tiskovno društvo v Ljubljani.“ Mehko vezan
K —60, trdo K —80.
13. zvezek: **Sveti večer.** Poslovenil Fr. Salezij.
Mehko vezan K —60, trdo K —80.
14. zvezek: **Povodenj.** — Kartuzijanski samostan.
Poslovenil Fr. Salezij. Mehko vezan K —60,
trdo K —80.
15. zvezek: **Pavilna.** Poslovenil Fr. Salezij. —
Mehko vezan K —60, trdo K —80.

Taras V. Iz raznih stanov. Pesmice (ponatis iz
„Vrtca“) K —25.

Angelček. Otrokom prijatelj, učitelj in
voditelj. (Anton Kržič.) — Vsak
letnik je zase celota in zelo primeren za darilo
otrokom; velja vezan samo K 1'—, Dobi se še
15 raznih letnikov in sicer od 1. 1894. do 1. 1909.

Vrtec. Casopis s podobami za slov. mladino.
Vsak letnik je zase celota in velja
vezan K 4'—. Dobe se letniki od 1. 1905. do 1909.

Vojška na daljnem vzhodu. Spisal E. Lampe.
K 4'80, vez. K 6'—.

== Use te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, knjigarni „Mirija“ v Kranju in I. Krajec nasl. v Novem mestu. ==

Vzorci na razpolago!

NOVOSTI MANUFAKTURNEGA BLAGA 1910!

Vzorci pošiljava franko!

LENASI & GERKMAN

Ljubljana, Stritarjeva ulica 4.

Sukno, kamgarn, damsko blago, delen, batist, zefir, kreton, platno, šifon, gradl, garniture, preproge, zavese, odeje, pleti, šerpe, rute v veliki izbiri.

SOLIDNE CENE.

351

Zelo ugodna prilika.

Iz proste roke prodam zaradi družinskih razmer dobro idočo

gostilno in trgovino

z mešanim blagom v zelo obljudenem kraju tik farne cerkve in pri okrajni cesti z zraven pripadajočim posestvom, ki obsega gozd, travnike in njive, z vsemi priručniki in 3284 nepričninami. Več se izve pri lastniku Franc Selanu v Predvoru hiš. št. 2. p. Tupaliče (Gorenjsko).

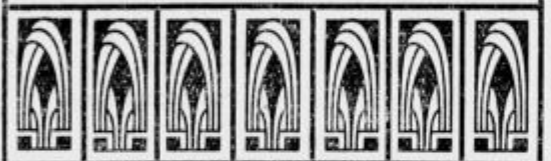

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27
v bližini kolodvora. 2072

Lepe zračne sobe. - Priznana fina kuhinja. - Izborne pljače. - Nizke cene. - Lepi restavracijski prostori.

Stenograf in strojepisec

(moška moč), popolnoma vešč slovenske in nemške stenografije, se sprejme takoj

v odvetniško pisarno.

Naslov v upravnistvu.

3270

Gostilna

z gospodarskim poslojem, prostornim dvoriščem in lepim sadnim vrtom se pod ugodnimi pogoji proda ali da v najem. Proda se event. tudi samo skedenj. Ponudbe pod: »Ugoden nakup« na uprav. lista. 3277

Zaradi prejembe želi zopet vstopiti v kako župnišče =

Vešča popolnoma vsega, pridna in z dobrim spričevalom. Nastopi lahko precej. Naslov pove upravništvo „Slovenca“. 3287

kuharica

Valjčni mlin v Domžalah I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vengova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporočila pšenično moko izvorsne kakovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Najvažnejše perje in puh popolno čisto in je, da se kupi brez vsega duha.

Tako perje in puh se dobi pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po . . .	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po . . .	K 5'25
" " " " " " " "	2'50	" " " " " " " "	6'25
" " " " " " " "	3'35	" " " " " " " "	6'75
" " " " " " " "	4'20	" " " " " " " "	8'35
" " " " " " " "	5'85	" " " " " " " "	10'—

Pošilja se poštne prosto s povzetjem.

2964 1

Moderne kožuhovine

kakor: ovratnice, mufl, klobuki, čepice za dame, gospode in otroke, otročje garniture, vse v največji izbiri po zelo ugodnih cenah v modni trgovini :-:

P. Magdič, Ljubljana
nasproti glavne pošte. 3012

Zelo eleganten landaulet

velik kupej za odpiranje z malim sedežem, skoro nov; in elegantna kočija se prodaja za polovično ceno. Pojasnila daje uprava lista. 3278

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne železnice v Beljaku prosi, da se mu dološlje 11 škatelj tako izbornu učinkujočih 3281

Salmijakovih pastil

(kašelj lajšajočih, slez razkrajajočih) lekarja Piccoli v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, papeževnega dvornega založnika. Ena škatljica 20 vin., 11 škatelj 2 kroni. Naročila po povzetju. :-:

Naznanilo preselitve!

Modni atelje M. Šarc

se je preselil iz Gradišča na Kongresni trg šte. 4 v hišo g. Gerberjeve.

3273 3

Objava.

Za nasipna obrambena dela v Vintgarju (Dobrava) se sprejme takoj

VEČ ZIDARJEV

(s kamni), minerjev in pomačacev.

Dobrava, dné 5. novembra 1910.

„UNION“ stavb. družba, gradba v Vintgarju

p. p. Fr. Dobré.

3286

Daje po

4¹/₂ 0/0

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4¹/₂ 0/0 brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predjme na osebni kredit, vračljive v 7¹/₂ letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Od 1. januarja 1911 obrestovale se bodo hranilne vloge po 4³/₄ 0/0

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: Zaloga :
vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.
3027